

Projekt z dnia 05.10.2016 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA¹⁾

z dnia 2016 r.

w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego

Na podstawie art. 104 ust. 1a ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 605, 904 i 1361) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wzory licencji i świadectw kwalifikacji,
 - 2) uprawnienia przyznawane i wpisywane do licencji i świadectw kwalifikacji,
 - 3) szczegółowe wymagania dla poszczególnych rodzajów licencji i świadectw kwalifikacji, dotyczące kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy, umiejętności i praktyki,
 - 4) szczegółowe warunki i sposób:
 - a) wydawania, przedłużania, wznawiania, wymiany, cofania, ograniczania, zawieszania i przywracania licencji i świadectw kwalifikacji oraz wynikających z nich uprawnień,
 - b) uznawania, zawieszania uznania, cofania uznania i przywracania uznania obcych licencji i świadectw kwalifikacji oraz wynikających z nich uprawnień, wydanych przez właściwy organ obcego państwa,
 - c) uzyskiwania i sprawdzania kwalifikacji lotniczych,
 - d) prowadzenia rejestru personelu lotniczego,
 - e) prowadzenia szkolenia lotniczego,
 - 5) szczegółowe warunki wykonywania uprawnień wynikających z licencji i świadectw kwalifikacji
- w zakresie specjalności kontrolera ruchu lotniczego, praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, informatora służby informacji powietrznej oraz informatora lotniskowej służby informacji powietrznej.

¹⁾ Minister Infrastruktury i Budownictwa kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury i Budownictwa (Dz. U. poz. 1907 i 2094).

§ 2. 1. Użyte w rozporządzeniu skróty oznaczają:

- 1) AFIS – lotniskową służbę informacji powietrznej (Aerodrome Flight Information Service);
- 2) ATC – służbę kontroli ruchu lotniczego (Air Traffic Control);
- 3) ATS – służby ruchu lotniczego (Air Traffic Services);
- 4) FIS – służbę informacji powietrznej (Flight Information Service);
- 5) ICAO – Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (International Civil Aviation Organization);
- 6) informator AFIS – informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISO – Aerodrome Flight Information Service Officer);
- 7) informator FIS – informatora służby informacji powietrznej (FISO – Flight Information Service Officer);
- 8) instruktor OJT – instruktora szkolenia operacyjnego (On-the-Job Training);
- 9) instruktor STD – instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (Synthetic Training Device);
- 10) Konwencja – Konwencję o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzoną w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. (Dz. U. z 1959 r. poz. 212 i 214, z późn. zm.²⁾);
- 11) licencja – licencję kontrolera ruchu lotniczego oraz licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego;
- 12) OJTI – uzupełniające uprawnienie instruktorskie wpisane do licencji albo świadectwa kwalifikacji i stanowiące ich część, określające uprawnienie do prowadzenia szkolenia operacyjnego (On-the-Job Training Instructor Endorsement);
- 13) personel ATC – członków personelu lotniczego posiadających licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego lub licencję kontrolera ruchu lotniczego;
- 14) personel FIS – członków personelu lotniczego posiadających świadectwo kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej lub świadectwo kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej;
- 15) personel ATS – członków personelu lotniczego posiadających licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, licencję kontrolera ruchu lotniczego, świadectwo kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej lub świadectwo kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej;

²⁾ Zmiany wymienionej umowy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1963 r. poz. 137 i 138, z 1976 r. poz. 130 i 131, 188, 189, 227 i 228, z 1984 r. poz. 199 i 200, z 2000 r. poz. 446 i 447, z 2002 r. poz. 527 i 528, z 2003 r. poz. 700 i 701 oraz z 2012 r. poz. 368, 369, 370 i 371.

- 16) Prezes Urzędu – Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
- 17) rozporządzenie nr 2015/340 – rozporządzenie Komisji (UE) nr 2015/340 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne dotyczące licencji i certyfikatów kontrolerów ruchu lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008, zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 923/2012 i uchylające rozporządzenie Komisji (UE) nr 805/2011 (Dz. Urz. UE L 63 z 06.03.2015, str. 1);
- 18) STDI – uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego wpisane do licencji lub świadectwa kwalifikacji i stanowiące ich część, określające uprawnienia do prowadzenia szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego (Synthetic Training Device Instructor);
- 19) świadectwo AFIS – świadectwo kwalifikacji informatora AFIS;
- 20) świadectwo FIS – świadectwo kwalifikacji informatora FIS;
- 21) świadectwo kwalifikacji – świadectwo FIS oraz świadectwo AFIS;
- 22) uprawnienie FIS – uprawnienie obszarowej służby informacji powietrznej (Flight Information Service Rating);
- 23) uprawnienie RIS – uprawnienie radarowej obszarowej służby informacji powietrznej (Radar Information Service Rating);
- 24) ustawa – ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze.

2. Użyte w rozporządzeniu definicje oznaczają:

- 1) jednostka – organ, w którym jest zapewniana FIS;
- 2) orzeczenie lotniczo-lekarskie – orzeczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania funkcji członka personelu lotniczego, o którym mowa w art. 110 ustawy;
- 3) organizacja szkoleniowa – organizację będącą samodzielną organizacją lotniczą albo stanowiącą część składową innego podmiotu, która posiada certyfikat organizacji szkolącej kontrolerów ruchu lotniczego (ATCO TO – Air Traffic Controller Training Organization) lub certyfikat organizacji szkolącej personel służb informacji powietrznej (FISP TO – Flight Information Service Personnel Training Organization);
- 4) osoba oceniająca – kontrolera ruchu lotniczego posiadającego wpisane do licencji uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej;
- 5) poziom 4 operacyjny – poziom biegłości językowej ustalony według skali klasyfikacji biegłości w języku podanej w:
 - a) Dodatku 1 do załącznika I do rozporządzenia nr 2015/340 – dla kontrolera ruchu lotniczego i praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego,

- b) Dodatku A do Załącznika 1 do Konwencji ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego – dla informatora FIS i informatora AFIS;
- 6) poziom 6 biegły – poziom biegłości językowej ustalony według skali klasyfikacji podanej w:
- a) Dodatku 1 do załącznika I do rozporządzenia nr 2015/340 – dla kontrolera ruchu lotniczego i praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego,
 - b) Dodatku A do Załącznika 1 do Konwencji ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego – dla informatora FIS i informatora AFIS;
- 7) prowadzący szkolenie – organizację szkoleniową lub instruktora OJT nadzorującego praktykę na lotnisku niekontrolowanym, na którym jest zapewniana certyfikowana AFIS;
- 8) uprawnienie – upoważnienie wpisane do licencji albo świadectwa kwalifikacji lub związane z licencją albo świadectwem kwalifikacji i stanowiące ich część, określające szczególne warunki, możliwości lub ograniczenia odnoszące się do takiej licencji albo takiego świadectwa kwalifikacji;
- 9) uprawnienie uzupełniające – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, określające szczególne warunki, możliwości lub ograniczenia odnoszące się do stosownego uprawnienia;
- 10) uprawnienie uzupełniające w jednostce – upoważnienie wpisane do licencji kontrolera ruchu lotniczego albo świadectwa kwalifikacji i stanowiące ich część, określające oznaczenie lokalizacji, o którym mowa w pkt 1.9 tomu II Załącznika 10 do Konwencji ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego, oraz sektory lub stanowiska pracy, na których posiadacz licencji albo świadectwa kwalifikacji jest uprawniony do pracy;
- 11) uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, które określa uprawnienia posiadacza licencji do oceny praktycznych umiejętności praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego i kontrolera ruchu lotniczego;
- 12) uprawnienie uzupełniające w zakresie języka – upoważnienie wpisane do licencji albo świadectwa kwalifikacji i stanowiące ich część, określające biegłość językową ich posiadacza.

§ 3. 1. Prezes Urzędu zawiadamia ICAO o różnicach, w rozumieniu art. 38 Konwencji.

2. Różnice, o których mowa w ust. 1, są ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w Zbiorze Informacji Lotniczych Polska (AIP Polska).

Rozdział 2

Szczegółowe warunki i sposób wydawania, wymiany, cofania, ograniczania, zawieszania i przywracania licencji i świadectw kwalifikacji oraz wykonywania wynikających z nich uprawnień

§ 4. 1. Szczegółowe warunki i sposób wydawania, cofania, zawieszania licencji i wynikających z nich uprawnień określa Podczęść A–C w załączniku I i Podczęść D w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340 oraz rozdziały 8 i 9.

2. Wzory licencji oraz skróty nazw uprawnień wpisywanych do licencji określa Dodatek 1 do załącznika II do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 5. Prezes Urzędu wydaje:

- 1) świadectwo FIS wraz z wpisywanymi do niego uprawnieniami kandydatowi, który spełnił wymagania określone w rozdziale 10;
- 2) świadectwo AFIS wraz z wpisywanymi do niego uprawnieniami kandydatowi, który spełnił wymagania określone w rozdziale 11.

§ 6. 1. Świadectwo kwalifikacji lub dodatkowe uprawnienia wydaje się na wniosek kandydata.

2. Rodzaje uprawnień wpisywanych do świadectwa kwalifikacji przy pierwszym wydaniu tego dokumentu wraz warunkami wydania dodatkowych uprawnień do świadectwa kwalifikacji określają rozdziały 10 i 11.

3. Skróty nazw uprawnień wpisywanych do świadectwa kwalifikacji określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

4. Wzory świadectw kwalifikacji określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Licencje i świadectwa kwalifikacji podlegają wymianie:

- 1) po uzyskaniu uprawnienia, uprawnienia uzupełniającego, uprawnienia uzupełniającego w jednostce, OJTI, STDI albo uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej;
- 2) po przedłużeniu, wznowieniu, przywróceniu ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka;

- 3) po przedłużeniu lub wznowieniu uprawnień uzupełniających w jednostce w licencji, jeżeli nie korzysta się z upoważnienia, o którym mowa w ATCO.AR.D.001 lit. a pkt 2 w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340;
- 4) po przywróceniu ważności uprawnień, o których mowa w pkt 1;
- 5) po przywróceniu ważności świadectwa FIS lub świadectwa AFIS;
- 6) w razie zmiany danych osobowych wpisywanych do licencji albo świadectwa kwalifikacji;
- 7) w razie konieczności sprostowania błędu;
- 8) po wypełnieniu miejsc na wpisy;
- 9) w razie uszkodzenia dokumentu licencji albo świadectwa kwalifikacji;
- 10) w przypadku, o którym mowa w ATCO.A.010 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

2. Wymiany licencji lub świadectwa kwalifikacji dokonuje się na wniosek złożony do Prezesa Urzędu albo z urzędu.

3. Warunkiem wymiany licencji albo świadectwa kwalifikacji jest posiadanie, co najmniej, ważnego:

- 1) uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka polskiego i angielskiego lub spełnienie wymogów do ich wznowienia lub przywrócenia;
- 2) orzeczenia lotniczo-lekarskiego odpowiedniej klasy – z pominięciem licencji i świadectw kwalifikacji, w których terminem ważności są objęte jedynie uprawnienia uzupełniające w zakresie języka polskiego i angielskiego oraz STDI.

4. W przypadku utraty lub zniszczenia dokumentu licencji albo świadectwa kwalifikacji:

- 1) członek personelu ATS informuje pisemnie Prezesa Urzędu o dacie i okolicznościach utraty lub zniszczenia dokumentu licencji albo świadectwa kwalifikacji;
- 2) jest wydawany duplikat znajdującego się w teczce osobowej członka personelu ATS dokumentu, uaktualniony w zakresie ważności uprawnień, o których mowa odpowiednio w Podczęści B i C w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340 albo przepisach rozdziałów 10 i 11, w oparciu o znajdujące się w teczce protokoły ze sprawdzenia wiedzy i umiejętności oraz inne dokumenty, w tym dotyczące posiadanych ograniczeń.

5. W wyniku wymiany licencji albo świadectwa kwalifikacji Prezes Urzędu wydaje nowy dokument licencji albo świadectwa kwalifikacji, do którego wpisuje się wyłącznie ważne uprawnienia posiadane przez członka personelu ATS w dniu wydania nowego dokumentu licencji albo świadectwa kwalifikacji.

6. Członek personelu ATS w przypadkach, o których mowa w ust. 1, zwraca Prezesowi Urzędu podlegający wymianie dokument licencji albo świadectwa kwalifikacji. Zwrot dokumentu licencji albo świadectwa kwalifikacji jest warunkiem wydania nowego dokumentu, o którym mowa w ust. 5.

§ 8. W przypadku zawieszenia uprawnienia wpisanego do licencji albo świadectwa kwalifikacji posiadacz licencji albo świadectwa kwalifikacji niezwłocznie przekazuje ten dokument Prezesowi Urzędu, w celu dokonania wpisu o zawieszeniu danego uprawnienia.

§ 9. Zawieszając licencję, świadectwo kwalifikacji lub uprawnienie:

- 1) określa się okres zawieszenia;
- 2) można wskazać termin i sposób spełnienia wymagań określonych w art. 96 ust. 1 ustawy niezbędnych do przywrócenia zawieszanej licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia.

§ 10. 1. Zawieszoną licencję, świadectwo kwalifikacji lub uprawnienie przywraca się na wniosek zainteresowanego członka personelu ATS, jeżeli upłynął okres zawieszenia lub zostały spełnione wymagania niezbędne do przywrócenia zawieszanej licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia, o których mowa w § 9 pkt 2.

2. Do wniosku dołącza się kopię ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskiego odpowiedniej klasy oraz dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań niezbędnych do przywrócenia zawieszanej licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia, jeżeli zostały określone zgodnie z § 9 pkt 2.

§ 11. Jeżeli członek personelu ATS nie spełni wymagań niezbędnych do przywrócenia licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia, Prezes Urzędu cofa zawieszoną licencję, świadectwo kwalifikacji lub uprawnienie.

§ 12. Osoba, której licencja albo świadectwo kwalifikacji zostało cofnięte albo zawieszane zgodnie z ATCO.AR.D.005 lit. c w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340 lub art. 100 ustawy, niezwłocznie przekazuje dokument licencji albo świadectwa kwalifikacji, za pokwitowaniem, Prezesowi Urzędu, chyba że licencja albo świadectwo kwalifikacji zostały już uprzednio zatrzymane przez Prezesa Urzędu lub inny właściwy organ.

Rozdział 3

Szczegółowe warunki i sposób uznawania, zawieszania uznania, cofania uznania i przywracania uznania obcych licencji i świadectw kwalifikacji oraz wynikających z nich uprawnień, wydanych przez właściwy organ obcego państwa

§ 13. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do uznania obcych licencji i świadectw kwalifikacji w zakresie specjalności informatora służby informacji powietrznej oraz informatora lotniskowej służby informacji powietrznej oraz wynikających z nich uprawnień, wydanych przez właściwy organ obcego państwa, zwanych dalej „obcym świadectwem kwalifikacji”.

§ 14. 1. Osoba ubiegająca się o uznanie obcego świadectwa kwalifikacji składa wniosek wraz z kserokopią obcego świadectwa kwalifikacji, którego oryginał okazuje w celu poświadczenia zgodności oraz dokumentem przebiegu praktyki lotniczej.

2. Prezes Urzędu uznaje obce świadectwo kwalifikacji, jeżeli przepisy, zgodnie z którymi zostało wydane, ustanawiają wymagania równe polskiemu prawu lub wymagania od niego wyższe.

§ 15. Warunkiem uznania obcego świadectwa kwalifikacji oraz korzystania z niego jest:

- 1) posiadanie orzeczenia lotniczo-lekarskiego wydanego:
 - a) przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, albo
 - b) przez państwo, z którym Rzeczpospolita Polska zawarła umowę o uznawaniu orzeczeń lotniczo-lekarskich, albo
 - c) zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy;
- 2) posiadanie ważnych uprawnień, które odpowiadają uprawnieniom wpisywanym do polskiego świadectwa kwalifikacji;
- 3) wykazanie się biegłością językową w zakresie języka polskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, zarówno w zakresie frazeologii lotniczej, jak i zrozumiałej komunikacji.

§ 16. 1. Uznanie obcego świadectwa kwalifikacji wraz z wpisanymi do niego uprawnieniami upoważnia jego posiadacza do odbycia szkolenia lotniczego w Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie niezbędnym do przyznania uprawnienia uzupełniającego w jednostce.

2. W celu przyznania uprawnienia uzupełniającego w jednostce, instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego określa odpowiednią jednostkę, sektor lub stanowisko pracy, na które prowadzący szkolenie opracuje i przedstawi do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu kurs w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce, uwzględniając wiedzę, umiejętności i doświadczenie kandydata.

§ 17. 1. Uznanie obcego świadectwa kwalifikacji wydaje się na okres:

- 1) nie dłuższy niż do dnia upływu terminu jego ważności, jeżeli w obcym świadectwie kwalifikacji określono taki termin, lub
- 2) określony w kursie w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce, o którym mowa w § 16 ust. 2, niezbędny do odbycia przez członka personelu FIS szkolenia w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce

– w zależności od tego, który z nich jest krótszy.

2. Prezes Urzędu stwierdza uznanie obcego świadectwa kwalifikacji przez wydanie świadectwa uznania obcego świadectwa kwalifikacji.

§ 18. Obce świadectwo kwalifikacji wymienia się na wydawane przez Prezesa Urzędu świadectwo kwalifikacji po spełnieniu warunków, o których mowa w § 16, oraz po uzyskaniu pozytywnego wyniku z części praktycznej egzaminu państwowego na stanowisku operacyjnym.

§ 19. 1. Prezes Urzędu cofa albo zawiesza:

- 1) uznanie obcego świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia z niego wynikającego w przypadkach, o których mowa w art. 100 ustawy;
- 2) - obce świadectwo kwalifikacji lub uprawnienie z niego wynikające, jeżeli takie prawo wynika z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej lub przepisów międzynarodowych.

2. Do cofnięcia, zawieszenia oraz przywrócenia uznania obcego świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia z niego wynikającego stosuje się odpowiednio przepisy § 8–12.

Rozdział 4

Szczegółowe warunki i sposób sprawdzania, przedłużania, wznawiania i przywracania kwalifikacji lotniczych

§ 20. Szczegółowe warunki i sposób sprawdzania, przedłużania i wznawiania kwalifikacji lotniczych kandydatów na członków personelu ATC i członków personelu ATC określa Podczęść B–D w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 21. 1. Organizacja szkoleniowa informuje Prezesa Urzędu co najmniej 14 dni przed terminem planowanych egzaminów i ocen o tych egzaminach i ocenach w przypadkach, o których mowa w:

- 1) ATCO.C.020 lit. c, ATCO.C.040 lit. c i ATCO.C.060 lit. c w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, podając, w szczególności:
 - a) imiona i nazwiska osób poddawanych egzaminowi i ocenie,
 - b) datę, godzinę i miejsce rozpoczęcia egzaminów i ocen,
 - c) nazwę uprawnienia uzupełniającego podlegającego wznowieniu,
 - d) imiona i nazwiska osób oceniających;
- 2) ATCO.D.025, ATCO.D.035, ATCO.D.070, ATCO.D.090 lit. a pkt 1 oraz ATCO.D.095 lit. a pkt 1 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, podając w szczególności:
 - a) imiona i nazwiska osób poddawanych egzaminom lub ocenom,
 - b) datę, godzinę i miejsce rozpoczęcia egzaminów lub ocen,
 - c) nazwę kursu, po którym następuje egzamin lub ocena,
 - d) imiona i nazwiska osób oceniających.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana pisemnie lub pocztą elektroniczną.

§ 22. 1. Instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego informuje Prezesa Urzędu o planowanym terminie ocen wiedzy i umiejętności, o których mowa w ATCO.B.020 lit. g pkt 3 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, co najmniej 30 dni przed tym terminem.

2. W informacji, o której mowa w ust. 1, podaje się co najmniej:

- 1) imiona i nazwiska osób poddawanych ocenie wiedzy i umiejętności;
- 2) nazwę organu i stanowiska, na którym prowadzona będzie ocena wiedzy i umiejętności;
- 3) datę i godzinę rozpoczęcia oceny wiedzy i umiejętności;
- 4) imiona i nazwiska oraz numer licencji osób oceniających.

3. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana pisemnie lub pocztą elektroniczną.

4. Prezes Urzędu upoważnia osoby oceniające do dokonywania odrębnych wpisów w licencjach przy przedłużaniu i wznowianiu uprawnień uzupełniających w jednostce, w przypadku braku pracowników Urzędu Lotnictwa Cywilnego spełniających wymagania, o których mowa w ATCO.C.045 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 23. Na potrzeby oceny, o której mowa w § 22 ust. 1, instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego sporządza i przekazuje osobie poddawanej tej ocenie zaświadczenie

potwierdzające spełnienie wymagań zatwierdzonego programu utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce.

§ 24. 1. Sprawdzenie wiedzy i ocenę umiejętności lotniczych kandydatów na członków personelu FIS i członków personelu FIS przeprowadza się:

- 1) w procesie szkolenia lotniczego teoretycznego i praktycznego, zgodnie z zatwierdzonymi kursami szkoleniowymi;
- 2) przed wydaniem świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do niego wpisywanych;
- 3) w celu przedłużenia, wznowienia lub przywrócenia ważności uprawnień wpisywanych do świadectwa kwalifikacji;
- 4) jeżeli świadectwo kwalifikacji lub wpisane do niego uprawnienie członka personelu ATS zostało zawieszona na skutek powstania uzasadnionego przypuszczenia, że członek personelu ATS nie posiada wymaganej wiedzy lub umiejętności lotniczych, w szczególności w wyniku badania wypadku albo incydentu lotniczego lub wykonywania czynności nadzoru lotniczego.

2. Sprawdzenie wiedzy i umiejętności lotniczych w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przeprowadza organizacja szkoleniowa w zakresie szkolenia objętego posiadanym certyfikatem.

3. Sprawdzenie wiedzy i umiejętności lotniczych w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, przeprowadza się w formie egzaminu państwowego.

§ 25. 1. Sprawdzenie wiedzy i umiejętności lotniczych personelu FIS w celu przedłużenia ważności:

- 1) uprawnienia uzupełniającego w jednostce,
- 2) OJTI,
- 3) STDI,
- 4) uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka

– jest przeprowadzane w okresie ważności uprawnienia, jednak nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu wygaśnięcia jego ważności.

2. W razie niezachowania terminu, o którym mowa w ust. 1, wznowienie ważności uprawnienia wymienionego w ust. 1 pkt 1–3, może nastąpić po sprawdzeniu wiedzy i umiejętności lotniczych, jeżeli zostanie ono przeprowadzone nie później niż przed upływem 12 miesięcy od dnia wygaśnięcia ważności uprawnienia.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, okresy przedłużonej albo wznowionej ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce są liczone od dnia upływu poprzedniego okresu jego ważności.

4. W razie niezachowania terminu, o którym mowa w ust. 1, przywraca się ważność uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka. Ważność przywróconego uprawnienia liczy się od daty sprawdzenia biegłości językowej, podczas którego członek personelu FIS wykazał się osiągnięciem co najmniej poziomu 4 operacyjnego.

5. W razie negatywnego wyniku sprawdzenia wiedzy lub umiejętności lotniczych, o którym mowa w ust. 1, członek personelu FIS informuje o tym fakcie bezpośredniego przełożonego.

Rozdział 5

Szczegółowe warunki i sposób prowadzenia rejestru personelu ATS

§ 26. 1. W ramach rejestru personelu lotniczego, o którym mowa w art. 102 ustawy oraz prowadzonego z uwzględnieniem ATCO.AR.B.015 lit. b pkt 6 w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340, Prezes Urzędu prowadzi rejestr personelu ATS, zwany dalej „rejestrem”, na który składają sięteczki osobowe członków personelu ATS wraz z zawartymi w nich dokumentami.

2. Teczka osobowa członka personelu ATS zawiera:

- 1) podstawowe dane osobowe członka personelu ATS:
 - a) imiona i nazwisko,
 - b) imiona rodziców,
 - c) numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) i miejsce urodzenia, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – datę i miejsce urodzenia,
 - d) obywatelstwo,
 - e) adres zamieszkania oraz, na żądanie członka personelu ATS, adres do korespondencji;
- 2) osobisty numer członka personelu ATS, którym są oznaczane wszystkie wydane mu licencje i świadectwa kwalifikacji;
- 3) wykaz wszystkich licencji oraz świadectw kwalifikacji z uwzględnieniem:
 - a) oznaczenia licencji albo świadectwa kwalifikacji,
 - b) daty wydania licencji albo świadectwa kwalifikacji,

- c) wpisanych do licencji albo świadectwa kwalifikacji uprawnień, z oznaczeniem terminu ich ważności i przedłużenia ich ważności,
 - d) okresów zawieszeń licencji albo świadectw kwalifikacji i uprawnień wpisanych do tych dokumentów oraz dat przywrócenia ich ważności,
 - e) oznaczenia oraz daty wydania decyzji dotyczących cofnięcia, zmiany, zawieszenia i przywrócenia ważności licencji lub świadectwa kwalifikacji oraz wydania, wznowienia ważności i cofnięcia uprawnienia wpisywanego do licencji lub świadectwa kwalifikacji oraz prawomocnych orzeczeń sądowych w tych sprawach;
- 4) dokumenty złożone w związku z ubieganiem się o wydanie licencji albo świadectwa kwalifikacji oraz o wydanie albo wznowienie ważności wpisywanych do tych dokumentów uprawnień;
 - 5) protokoły z przeprowadzonych egzaminów państwowych i ocen, wymaganych do wydania licencji albo świadectwa kwalifikacji lub do wydania lub wznowienia ważności wpisywanych do tych dokumentów uprawnień;
 - 6) decyzje dotyczące cofnięcia, zmiany, zawieszenia i przywrócenia ważności licencji lub świadectwa kwalifikacji oraz wydania, wznowienia ważności i cofnięcia uprawnienia wpisywanego do licencji lub świadectwa kwalifikacji oraz prawomocne orzeczenia sądowe w tych sprawach;
 - 7) informacje dotyczące wypadków i incydentów lotniczych z udziałem członka personelu ATS;
 - 8) pisemne informacje o dacie i okolicznościach utraty lub zniszczenia dokumentu licencji lub świadectwa kwalifikacji;
 - 9) dokumenty określone w procedurze ustanowionej na podstawie ATCO.AR.D.001 w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340, w tym zaświadczenia, o których mowa w § 23.

§ 27. 1. Rejestr obejmuje odrębnie prowadzony dział osób, którym wydano świadectwa uznania obcego świadectwa kwalifikacji.

2. Do działu rejestru, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio § 26 ust. 2, z tym że rejestr uzupełnia się o daty ważności wydanych świadectw uznania obcego świadectwa kwalifikacji.

§ 28. Skreślenie członka personelu ATS z rejestru następuje w przypadku:

- 1) śmierci albo uznania członka personelu ATS za zmarłego;
- 2) cofnięcia wszystkich licencji oraz świadectw kwalifikacji.

§ 29. Teczke osobową członka personelu ATS skreślonego z rejestru przechowuje się w rejestrze przez okres:

- 1) 3 lat następujących po roku, w którym nastąpiła śmierć członka personelu ATS;
- 2) 10 lat następujących po roku, w którym członek personelu ATS został uznany za zmarłego;
- 3) 5 lat następujących po roku, w którym decyzja o cofnięciu ostatniej licencji albo ostatniego świadectwa kwalifikacji stała się ostateczna.

Rozdział 6

Szczegółowe warunki i sposób prowadzenia szkolenia lotniczego oraz uzyskiwania kwalifikacji lotniczych

§ 30. 1. Szkolenie lotnicze kandydatów na członków personelu ATS w celu uzyskania przez nich licencji albo świadectwa kwalifikacji oraz uprawnień do nich wpisywanych jest prowadzone w organizacjach szkoleniowych.

2. W przypadku, gdy organizacja szkoleniowa jest częścią innego podmiotu, zapewnia się, że osoba kierująca tą organizacją jest bezpośrednio podporządkowana służbowo osobie kierującej tym podmiotem, chyba że kierownictwo tego podmiotu i organizacji szkoleniowej sprawuje ta sama osoba.

3. Organizacja szkoląca kontrolerów ruchu lotniczego:

- 1) spełnia wymagania dotyczące szkolenia lotniczego określone w załączniku III do rozporządzenia nr 2015/340;
- 2) w ramach wymagania dla systemu zarządzania organizacją szkoleniowej, o którym mowa w ATCO.OR.C.001 lit. c w załączniku III do rozporządzenia nr 2015/340, prowadzi analizę bezpieczeństwa na okoliczność szkolenia kandydata na członka personelu ATC lub członka personelu ATC do kolejnego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego, jeżeli szkolenie w zakresie poprzedniego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego zakończyło się niepowodzeniem.

4. Organizacja szkoląca personel służb informacji powietrznej spełnia szczegółowe warunki prowadzenia szkolenia lotniczego określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia oraz prowadzi szkolenie lotnicze w sposób określony w tym załączniku.

5. Organizacja szkoląca kontrolerów ruchu lotniczego spełniająca wymagania, o których mowa w ust. 3, na jej wniosek, może być upoważniona do szkolenia personelu FIS bez konieczności odrębnego spełniania szczegółowych warunków prowadzenia szkolenia lotniczego określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, jeżeli:

- 1) elementy planu szkolenia wstępnego, o którym mowa w ATCO.D.015 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, będą obejmować również szkolenie personelu FIS;
- 2) dla każdego organu służby informacji powietrznej opracowany będzie plan szkoleń w jednostce obejmujący w szczególności następujące elementy:
 - a) zakres uprawnień, których dotyczą prowadzone szkolenia,
 - b) strukturę szkolenia w jednostce,
 - c) wykaz kursów szkoleniowych w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce,
 - d) proces prowadzenia kursów szkoleniowych w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce,
 - e) metody szkoleniowe,
 - f) minimalny czas trwania kursów szkoleniowych w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce,
 - g) opis procesu dostosowania kursów w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce w celu należytego uwzględnienia uzyskanych uprawnień i uprawnień uzupełniających oraz w stosownych przypadkach doświadczenia kandydatów,
 - h) opis procesów dotyczących wykazywania się wiedzą teoretyczną i zrozumieniem tematyki, w tym liczbę, częstotliwość i rodzaj egzaminów oraz zaliczenia z egzaminów, które odpowiadają co najmniej 75 % punktów możliwych do uzyskania na tych egzaminach,
 - i) opis procesów oceny, w tym liczbę i częstotliwość ocen,
 - j) wskazanie kwalifikacji, ról i obowiązków personelu szkolącego,
 - k) opis procesu przedterminowego zakończenia szkolenia,
 - l) procedurę odwoławczą,
 - m) określenie rejestrów dotyczących szkolenia w jednostce, które należy prowadzić,
 - n) wykaz określonych sytuacji anormalnych i awaryjnych specyficznych dla poszczególnych uprawnień uzupełniających w jednostce,
 - o) proces oraz przyczyny dokonywania przeglądu i zmiany planu szkoleń w jednostce oraz przedstawianie go Prezesowi Urzędu. Przegląd planu szkoleń w jednostce odbywa się co najmniej raz na 3 lata.

6. Organizacja szkoleniowa prowadząca szkolenie wyłącznie dla personelu FIS opracowuje instrukcję szkolenia na podstawie szczegółowych warunków i sposobu prowadzenia szkolenia lotniczego oraz uzyskiwania kwalifikacji lotniczych zawartych w rozporządzeniu oraz na podstawie minimum wymaganych informacji, jakie powinna zawierać instrukcja szkolenia określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

7. Organizacja szkoleniowa informuje Prezesa Urzędu o:

- 1) planowanych kursach szkoleniowych lub szkoleniach indywidualnych co najmniej 7 dni roboczych przed planowaną datą rozpoczęcia szkolenia;
- 2) zakończeniu szkoleń indywidualnych w ciągu 14 dni od dnia zakończenia szkolenia.

§ 31. Szczegółowe warunki i sposób szkolenia lotniczego oraz uzyskiwania kwalifikacji lotniczych personelu ATC określa Podczęść D w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 32. 1. Dokument, o którym mowa w ATCO.D.020 lit. d w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, zwany dalej „zaświadczeniem o ukończeniu szkolenia wstępnego”, zawiera w szczególności następujące elementy:

- 1) imię i nazwisko szkolonego;
- 2) datę ukończenia szkolenia wstępnego;
- 3) nazwę uprawnienia i, w uzasadnionych przypadkach, nazwę uprawnienia uzupełniającego, do którego prowadzono szkolenie;
- 4) nazwę i datę zatwierdzenia kursu szkolenia podstawowego;
- 5) termin szkolenia podstawowego;
- 6) ilość godzin szkolenia teoretycznego w ramach kursu szkolenia podstawowego;
- 7) ilość godzin szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego w ramach kursu szkolenia podstawowego oraz imiona i nazwiska osób prowadzących to szkolenie;
- 8) datę oraz ilość punktów z końcowego egzaminu w organizacji szkoleniowej po szkoleniu podstawowym;
- 9) numer protokołu, datę i wynik oceny końcowej po szkoleniu podstawowym oraz imię, nazwisko i numer licencji osoby oceniającej;
- 10) nazwę i datę zatwierdzenia kursu szkoleniowego w zakresie uprawnienia;
- 11) termin szkolenia w zakresie uprawnienia;
- 12) ilość godzin szkolenia teoretycznego w ramach kursu szkoleniowego w zakresie uprawnienia;
- 13) ilość godzin szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego w ramach kursu szkoleniowego w zakresie uprawnienia oraz imiona i nazwiska osób prowadzących to szkolenie;
- 14) datę oraz ilość punktów z końcowego egzaminu w organizacji szkoleniowej po kursie szkoleniowym w zakresie uprawnienia;

- 15) numer protokołu, datę i wynik oceny końcowej po kursie szkoleniowym w zakresie uprawnienia oraz imię, nazwisko i numer licencji osoby oceniającej;
- 16) numer i datę certyfikatu organizacji szkoleniowej, w ramach którego przeprowadzono szkolenie wstępne;
- 17) podpisy kierownika odpowiedzialnego i kierownika szkolenia.

2. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie uprawnienia zawiera w szczególności następujące elementy:

- 1) imię i nazwisko szkolonego;
- 2) datę ukończenia kursu szkoleniowego w zakresie uprawnienia;
- 3) dane, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz 10–17.

3. Za datę ukończenia szkolenia wstępnego przyjmuje się datę oceny końcowej lub końcowego egzaminu w organizacji szkoleniowej, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza.

4. Protokół z oceny końcowej po szkoleniu podstawowym obejmuje, co najmniej, docelowe wyniki tego szkolenia, o których mowa w ATCO.D.030 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

5. Protokół z oceny końcowej po szkoleniu w zakresie uprawnienia obejmuje, co najmniej, docelowe wyniki tego szkolenia, o których mowa w ATCO.D.040 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

6. Protokoły, o których mowa w ust. 4 i 5, dołącza się do zaświadczenia.

7. Osoby oceniające, o których mowa w ust. 1 pkt 15, nie mogą uczestniczyć w szkoleniu wstępnym osoby ocenianej.

8. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 1, zachowują ważność przez okres 12 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia, na okoliczność których zostały wydane.

9. Osoba, która nie uzyskała licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego lub wpisu dodatkowego uprawnienia do licencji kontrolera ruchu lotniczego w terminie, o którym mowa w ust. 8, jest poddawana końcowemu egzaminowi teoretycznemu i ocenie końcowej.

§ 33. 1. Warunki wstępne szkolenia w jednostce personelu ATC określają przepisy ATCO.D.050 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

2. Spełnianie przez kandydata do szkolenia w jednostce oraz uczestnika szkolenia w jednostce warunków, o których mowa w ust. 1, stwierdza prowadzący szkolenie przed rozpoczęciem szkolenia oraz w jego trakcie.

3. W wyniku pomyślnie ukończonego kursu, o którym mowa w ATCO.D.060 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, organizacja szkoleniowa wystawia zaświadczenie.

4. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1 zawiera, co najmniej:

- 1) imię i nazwisko szkolonego;
- 2) datę ukończenia szkolenia w jednostce;
- 3) nazwę uprawnień, w zakresie których przeprowadzono szkolenie w jednostce;
- 4) nazwę i datę zatwierdzenia kursu w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce;
- 5) termin szkolenia w jednostce;
- 6) ilość godzin szkolenia przygotowawczego;
- 7) ilość godzin szkolenia operacyjnego;
- 8) imiona, nazwiska i numery licencji instruktorów OJT lub instruktorów STD prowadzących szkolenie;
- 9) numer protokołu, datę i wynik oceny końcowej po szkoleniu w jednostce oraz imię, nazwisko i numer licencji osoby oceniającej;
- 10) numer i datę certyfikatu, w ramach którego przeprowadzono szkolenie w jednostce;
- 11) podpisy kierownika odpowiedzialnego i kierownika szkolenia.

5. Za datę ukończenia szkolenia w jednostce, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przyjmuje się datę przeprowadzenia oceny końcowej tego szkolenia w jednostce.

6. Protokół z oceny końcowej po szkoleniu w jednostce obejmuje, co najmniej docelowe wyniki szkolenia, o których mowa w ATCO.D.060 lit. c w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

7. Szczegółowe wymagania dotyczące szkolenia personelu ATC w celu utrzymania uprawnień uzupełniających w jednostce określa Podczęść D Sekcja 4 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 34. W przypadku utworzenia nowego lotniska kontrolowanego i wyznaczenia związanych z nim części przestrzeni kontrolowanej lub dokonania zmian w podziale obszaru kontrolowanego, uprawnienia uzupełniające w jednostce dotyczące tego lotniska i tych nowo utworzonych części przestrzeni powietrznej kontrolowanej wydaje się po zaliczeniu szkolenia w zakresie tych zmian, przeprowadzonego w organizacji szkoleniowej z wykorzystaniem szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego, zgodnie ze specjalnym kursem szkoleniowym, oraz po zaliczeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu końcowego i oceny końcowej.

§ 35. 1. Zakres szkolenia teoretycznego lub praktycznego na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego dla dodatkowego uprawnienia może być, w zatwierdzonym kursie szkoleniowym, zmniejszony odpowiednio do posiadanej dotychczasowej praktyki kontrolera ruchu lotniczego na analogicznych stanowiskach pracy.

2. Po pomyślnym ukończeniu przez kandydata szkolenia w zakresie dodatkowego uprawnienia organizacja szkoleniowa wystawia zaświadczenie, o którym mowa w § 32 ust. 2.

3. Zakres szkolenia praktycznego na stanowisku operacyjnym ATC dla dodatkowego uprawnienia uzupełniającego lub dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce może zostać zatwierdzony w indywidualnym kursie szkoleniowym, zmniejszony odpowiednio do posiadanej dotychczasowej praktyki kontrolera ruchu lotniczego na analogicznych stanowiskach pracy.

4. Po pomyślnym ukończeniu szkolenia w zakresie dodatkowych uprawnień, o których mowa w ust. 3, organizacja szkoleniowa wystawia zaświadczenie, o którym mowa w § 33 ust. 3.

§ 36. 1. Szkolenie lotnicze kandydatów na członków personelu FIS lub członków personelu FIS obejmuje:

- 1) szkolenie wstępne, na które, z wyłączeniem kandydatów szkolących się w celu uzyskania świadectwa AFIS, składa się:
 - a) szkolenie podstawowe,
 - b) szkolenie w zakresie uprawnienia;
- 2) szkolenie w jednostce, w formie nadzorowanej praktyki, na które składa się:
 - a) szkolenie przygotowawcze,
 - b) szkolenie operacyjne;
- 3) szkolenie rozszerzające, na które składa się:
 - a) szkolenie w celu uzyskania OJTI,
 - b) szkolenie w celu uzyskania STDI.

2. Szkolenie lotnicze, o którym mowa w ust. 1, jest prowadzone zgodnie z kursami szkoleniowymi, opracowanymi przez prowadzącego szkolenie i zatwierdzonymi przez Prezesa Urzędu.

3. Szkolenie wstępne dla kandydatów szkolących się w celu uzyskania świadectwa AFIS prowadzi się na podstawie jednego kursu szkoleniowego obejmującego swym zakresem szkolenie podstawowe i szkolenie w zakresie uprawnienia.

4. W ramach szkolenia wstępnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dopuszcza się szkolenie osoby, która wykazała przed prowadzącym szkolenie, że posiada niektóre z wymaganych wiadomości lub umiejętności, według indywidualnego kursu szkoleniowego.

5. Indywidualny kurs szkoleniowy opracowuje, na podstawie zatwierdzonego kursu szkoleniowego, prowadzący szkolenie i przedstawia Prezesowi Urzędu do zatwierdzenia.

§ 37. 1. Szkolenie wstępne, o którym mowa w § 36 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, składa się z części teoretycznej i praktycznej, w tym w stosownych przypadkach, z uwzględnieniem symulacji.

2. Szczegółowe wymagania w zakresie szkolenia wstępnego dla kandydatów ubiegających się o świadectwo:

- 1) FIS określa minimum programowe do szkolenia kandydatów ubiegających się o świadectwo FIS i uprawnienia do niego wpisywane,
- 2) AFIS określa minimum programowe do szkolenia kandydatów ubiegających się o świadectwo AFIS

– w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

3. Cele szkoleniowe odnoszące się do wiedzy i kompetencji językowej są zawarte w kursie szkolenia podstawowego oraz kursie szkoleniowym w zakresie uprawnienia i obejmują zarówno frazeologię lotniczą, jak i zrozumiałą komunikację.

4. Zakres szkolenia z języka polskiego i angielskiego powinien zapewnić kandydatom wykazanie się, podczas oceny, osiągnięciem i utrzymaniem wiedzy co najmniej na poziomie 4 operacyjnym.

§ 38. 1. Po pomyślnym ukończeniu przez kandydata, w ramach szkolenia wstępnego dla personelu FIS, szkolenia:

- 1) podstawowego,
- 2) w zakresie uprawnienia,
- 3) podstawowego i w zakresie uprawnienia dla kandydatów na informatorów AFIS

– organizacja szkoleniowa wystawia zaświadczenie.

2. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia odbytego w ramach szkolenia wstępnego dla personelu FIS zachowuje ważność przez okres 12 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia, na okoliczność którego zostało wydane.

3. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, zawiera w szczególności następujące elementy:

- 1) imię i nazwisko szkolonego;

- 2) datę ukończenia szkolenia;
- 3) nazwę świadectwa kwalifikacji i, w uzasadnionych przypadkach, uprawnienia lub uprawnień, do których prowadzono szkolenie;
- 4) nazwę i datę zatwierdzenia kursu szkolenia podstawowego lub w zakresie uprawnienia lub szkolenia podstawowego i w zakresie uprawnienia dla kandydatów na informatorów AFIS;
- 5) ilość godzin szkolenia teoretycznego i, w uzasadnionych przypadkach, ilość godzin szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego;
- 6) numer i datę certyfikatu organizacji szkoleniowej, w ramach którego przeprowadzono szkolenie;
- 7) podpisy kierownika odpowiedzialnego i kierownika szkolenia.

4. Za datę ukończenia szkolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3, przyjmuje się datę zaliczonego z wynikiem pozytywnym wewnętrznego końcowego egzaminu teoretycznego lub praktycznego w organizacji szkoleniowej.

§ 39. 1. Szkolenie w jednostce, o którym mowa w § 36 ust. 1 pkt 2, w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce wpisywanego do świadectwa kwalifikacji jest prowadzone na stanowiskach operacyjnych certyfikowanych organów ATS na podstawie opracowanego przez prowadzącego szkolenie i zatwierdzonego przez Prezesa Urzędu kursu szkoleniowego w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce.

2. Kurs szkoleniowy w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce:

- 1) określa szczegółowo czas trwania, przebieg, tematykę i harmonogram szkolenia;
- 2) umożliwia stosowanie procedur obowiązujących w jednostce;
- 3) jest realizowany pod nadzorem instruktora OJT;
- 4) obejmuje wszystkie elementy systemu oceny wiedzy i umiejętności, w tym:
 - a) organizację pracy,
 - b) ocenę postępów szkolenia oraz egzaminy;
- 5) zapewnia przeszkolenie kandydatów w zakresie bezpieczeństwa, ochrony i zarządzania sytuacjami kryzysowymi.

3. Szkolenie w jednostce prowadzone jest w dwóch etapach, o których mowa w § 36 ust. 1 pkt 2, czas trwania każdego z etapów szkolenia jest określony w kursie szkoleniowym w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce.

§ 40. 1. Dopuszcza się szkolenie członka personelu FIS w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce według indywidualnego kursu szkoleniowego w zakresie

uprawnienia uzupełniającego w jednostce, jeżeli osoba ta wykaże przed prowadzącym szkolenie, że posiada niektóre z wymaganych wiadomości lub umiejętności.

2. Indywidualny kurs szkoleniowy w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce opracowuje prowadzący szkolenie i przedstawia do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu.

§ 41. 1. Pomyślne ukończenie szkolenia, o którym mowa w § 40, prowadzący szkolenie dokumentuje wystawieniem zaświadczenia.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1:

- 1) zawiera co najmniej:
 - a) imię i nazwisko szkolonego,
 - b) datę ukończenia szkolenia w jednostce,
 - c) rodzaj świadectwa kwalifikacji i uprawnień, w zakresie których przeprowadzono szkolenie w jednostce,
 - d) nazwę i datę zatwierdzenia kursu szkoleniowego w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce,
 - e) termin szkolenia w jednostce,
 - f) imiona, nazwiska i numery świadectw kwalifikacji OJTI prowadzących szkolenie,
 - g) numer i datę certyfikatu organizacji szkoleniowej, w ramach którego przeprowadzono szkolenie w jednostce,
 - h) podpisy kierownika odpowiedzialnego i kierownika szkolenia organizacji szkoleniowej;
- 2) uprawnia kandydata do przystąpienia do części praktycznej egzaminu państwowego w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce.

3. Za datę ukończenia szkolenia w jednostce przyjmuje się datę zaliczonego z wynikiem pozytywnym wewnętrznego końcowego egzaminu praktycznego w organizacji szkoleniowej na stanowisku operacyjnym.

§ 42. Maksymalny dobowy czas szkolenia członka personelu FIS na stanowisku operacyjnym nie może przekraczać 75% dobowego czasu pracy i nie obejmuje on czasu na odprawę przed sesją szkoleniową i po niej.

§ 43. 1. Szczegółowe wymagania dla kandydatów do szkolenia w jednostce określają przepisy rozdziałów 10 i 11.

2. Spełnianie przez kandydata do szkolenia w jednostce oraz uczestnika szkolenia w jednostce wymagań, o których mowa w ust. 1, stwierdza prowadzący szkolenie przed rozpoczęciem szkolenia oraz w jego trakcie.

3. Minimalna norma czasowa szkolenia praktycznego na stanowisku operacyjnym informatora:

- 1) FIS wynosi 100 godzin na uprawnienie FIS albo uprawnienie RIS;
- 2) AFIS wynosi 60 godzin.

4. W przypadku wydania równocześnie dwóch uprawnień informatora FIS, minimalne normy czasowe szkolenia w jednostce dla każdego z tych uprawnień powinny zostać tak określone, aby wspólne elementy szkolenia nie powtarzały się. Łączne normy czasowe szkolenia dla dwóch uprawnień powinny być odpowiednio wyższe od określonych w ust. 3 pkt 1.

5. Szczegółowe wymagania dotyczące szkolenia personelu FIS w celu utrzymania uprawnień uzupełniających w jednostce określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 44. 1. Szkolenie w jednostce dla informatorów AFIS może być prowadzone przez instruktora OJT w organie AFIS.

2. Organ lotniskowej służby informacji powietrznej, w którym jest prowadzone szkolenie:

- 1) informuje Prezesa Urzędu o planowanych szkoleniach co najmniej 7 dni roboczych przed planowaną datą rozpoczęcia szkolenia;
- 2) ustanawia i prowadzi system archiwizacji procesu szkolenia gwarantujący:
 - a) kompletność danych w celu umożliwienia rekonstrukcji historii szkolenia każdego kandydata i instruktora OJT,
 - b) integralność danych w celu ochrony przechowywanych danych przed usunięciem lub zmianą;
- 3) przechowuje szczegółową dokumentację kandydata, potwierdzającą spełnienie wszystkich wymagań szkolenia, przez okres 5 lat od dnia, w którym osoba ta zaprzestała pełnienia obowiązków na rzecz tej jednostki;
- 4) ubezpiecza się od odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z prowadzonej działalności szkoleniowej.

3. Organ lotniskowej służby informacji powietrznej ustanawia procedurę archiwizacji procesu utrzymania kompetencji informatorów AFIS, określa zakres archiwizowanej dokumentacji i przechowuje dokumentację rejestracji kwalifikacji oraz szkoleń informatorów AFIS, w tym instruktorów OJT, przez 5 lat od dnia, w którym osoby te zaprzestały pełnienia swoich obowiązków na rzecz tego organu.

§ 45. 1. Szkolenie rozszerzające dla personelu FIS, o którym mowa w § 36 ust. 1 pkt 3, jest prowadzone w formie szkolenia teoretycznego i praktycznego.

2. W kursie szkoleniowym dla personelu FIS szkolącego się w celu uzyskania OJTI lub STDI jest uwzględniane co najmniej minimum programowe do szkolenia w zakresie OJTI lub STDI określone w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

3. Po pomyślnym ukończeniu szkolenia, o którym mowa w ust. 1, ośrodek wystawia zaświadczenie.

4. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia odbytego w ramach szkolenia rozszerzającego zachowuje ważność przez okres 12 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia, na okoliczność którego zostało wydane.

5. Na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 3, kandydat może przystąpić do części teoretycznej i praktycznej egzaminu państwowego.

6. Członek personelu FIS posiadający OJTI, który ubiega się o OJTI lub STDI w innej specjalności ATS niż aktualnie posiadana, może zostać zwolniony z części teoretycznej szkolenia, o którym mowa w ust. 1, oraz z części teoretycznej egzaminu państwowego zdawanego w celu uzyskania tych uprawnień.

§ 46. Szczegółowe wymagania dla członków personelu FIS szkolących się w celu uzyskania:

- 1) dodatkowych uprawnień,
- 2) uprawnień uzupełniających,
- 3) uprawnień uzupełniających w jednostce,
- 4) OJTI,
- 5) STDI

– wpisywanych do świadectw kwalifikacji są określone w przepisach rozdziałów 10 i 11.

§ 47. 1. Zakres szkolenia teoretycznego lub praktycznego informatora FIS na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego do dodatkowego uprawnienia może być, w zatwierdzonym kursie szkoleniowym, zmniejszony odpowiednio do posiadanej przez niego dotychczasowej praktyki informatora FIS.

2. Po pomyślnym ukończeniu przez informatora FIS szkolenia w zakresie dodatkowego uprawnienia organizacja szkoleniowa wystawia zaświadczenie, o którym mowa w § 38 ust. 1, uprawniające kandydata do przystąpienia do części teoretycznej i praktycznej egzaminu państwowego.

3. Zakres szkolenia praktycznego na stanowisku operacyjnym do dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce może zostać, w zatwierdzonym indywidualnym kursie szkoleniowym, zmniejszony odpowiednio do posiadanej dotychczasowej praktyki członka personelu FIS na analogicznych stanowiskach pracy.

4. Po pomyślnym ukończeniu szkolenia w zakresie dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce organizacja szkoleniowa wystawia zaświadczenie, o którym mowa w § 41 ust. 1.

§ 48. 1. W przypadku dokonania zmian w podziale granic sektorów FIS uprawnienie uzupełniające w jednostce dotyczące tych nowo utworzonych części przestrzeni wydaje się po zaliczeniu szkolenia w zakresie tych zmian, przeprowadzonego w organizacji szkoleniowej z wykorzystaniem szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego, zgodnie ze specjalnym kursem szkoleniowym do szkolenia w zakresie tych zmian, oraz po zdaniu części praktycznej egzaminu państwowego.

2. W przypadku utworzenia nowego lotniska niekontrolowanego i wyznaczenia związanej z nim części przestrzeni powietrznej niekontrolowanej, uprawnienie uzupełniające w jednostce dotyczące tego lotniska wydaje się po pomyślnym ukończeniu szkolenia w zakresie uwarunkowań lokalnych i stosowania procedur obowiązujących w jednostce, przeprowadzanego w organizacji szkoleniowej z wykorzystaniem szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego, zgodnie ze specjalnym kursem szkoleniowym, oraz po pozytywnym wyniku części praktycznej egzaminu państwowego.

Rozdział 7

Szczegółowe warunki wykonywania uprawnień wynikających z licencji i świadectw kwalifikacji

§ 49. 1. Personel ATC korzysta z uprawnień wynikających z posiadanych licencji na warunkach określonych w ATCO.A.015 oraz, odpowiednio w ATCO.B.001 lit. a i ATCO.B.005 lit. a i b w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

2. Kontroler ruchu lotniczego posiadający wpisane do swojej licencji uprawnienie, o którym mowa w ATCO.B.010 lit. a pkt 1 lub ATCO.B.010 lit. a pkt 2 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, oraz ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce dla określonego lotniska, może na tym lotnisku zapewniać AFIS.

3. Informatorzy FIS lub informatorzy AFIS korzystają z uprawnień wynikających z posiadanych świadectw kwalifikacji na warunkach określonych odpowiednio w przepisach rozdziałów 10 i 11.

4. Personel FIS posiadający OJTI jest uprawniony do prowadzenia szkolenia operacyjnego i nadzoru nad stanowiskiem operacyjnym na obszarach objętych ważnym uprawnieniem uzupełniającym w jednostce oraz szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego.

5. Personel FIS posiadający STDI jest uprawniony do prowadzenia szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego w celu uzyskania świadectw kwalifikacji i wpisywanych do nich uprawnień oraz do sprawdzania wiedzy i umiejętności kandydatów w zakresie określonym dla instruktora w instrukcji szkolenia ośrodka lub planie szkolenia wstępnego.

6. Zakres uprawnień kontrolera ruchu lotniczego posiadającego OJTI określa ATCO.C.010 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

7. Zakres uprawnień kontrolera ruchu lotniczego posiadającego STDI określa ATCO.C.030 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 50. Członek personelu ATS podczas wykonywania czynności lotniczych, do których uprawnia go licencja albo świadectwo kwalifikacji, powinien posiadać ten dokument w miejscu pracy wraz z orzeczeniem lotniczo-lekarskim oraz dokumentem tożsamości ze zdjęciem.

§ 51. Członek personelu ATS podczas wykonywania czynności lotniczych stosuje się do dotyczącej tych czynności instrukcji operacyjnej organu ATS, a w przypadku prowadzenia szkolenia na stanowisku operacyjnym kontroli ruchu lotniczego lub FIS również do planu szkoleń w jednostce.

§ 52. Członek personelu FIS odbywający szkolenie w celu uzyskania świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia do niego wpisywanego, powstrzymuje się od wykonywania czynności lotniczych w przypadku, gdy:

- 1) odczuwa dolegliwość fizyczną lub psychiczną, która utrudnia mu wykonywanie tych czynności w sposób bezpieczny;
- 2) znajduje się pod wpływem:
 - a) leków ograniczających sprawność psychiczną lub fizyczną,
 - b) alkoholu,
 - c) narkotyków albo innych środków odurzających.

§ 53. Członek personelu ATC korzysta z uprawnień wynikających z licencji na zasadach określonych w ATCO.A.015 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 54. 1. Członek personelu ATS przy wykonywaniu czynności lotniczych stosuje się do ograniczeń medycznych zamieszczonych w orzeczeniu lotniczo-lekarskim.

2. Jeżeli z orzeczenia lotniczo-lekarskiego wynika obowiązek wykonywania czynności lotniczych tylko przy użyciu szkieł korekcyjnych, członek personelu ATS posiada, podczas wykonywania tych czynności, zapasowe szkła korekcyjne.

§ 55. Członek personelu ATS, któremu Prezes Urzędu, w przypadkach określonych w ATCO.AR.D.005 lit. c w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340 lub art. 100 ust. 1 ustawy, zawiesił:

- 1) uprawnienie:
 - a) nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z tego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego w jednostce z nim związanego, z wyjątkiem sytuacji, gdy jest zapewniany nadzór instruktora OJT posiadającego odpowiednie ważne uprawnienie do zapewniania ATS,
 - b) może wykonywać czynności związane z uprawnieniem, które nie stanowi przedmiotu zawieszenia;
- 2) uprawnienie uzupełniające:
 - a) nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z zawieszzonego uprawnienia uzupełniającego lub jakiegokolwiek innego uprawnienia uzupełniającego w jednostce związanego z tym uprawnieniem uzupełniającym, z wyjątkiem sytuacji gdy jest zapewniany nadzór instruktora OJT posiadającego odpowiednie ważne uprawnienie do zapewniania ATC,
 - b) może wykonywać czynności związane z uprawnieniem uzupełniającym, które nie stanowi przedmiotu zawieszenia;
- 3) uprawnienie uzupełniające w jednostce:
 - a) nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z tego uprawnienia uzupełniającego w jednostce, z wyjątkiem sytuacji, gdy jest zapewniany nadzór instruktora OJT, posiadającego odpowiednie ważne uprawnienie do zapewniania ATS,
 - b) może wykonywać czynności lotnicze związane z uprawnieniem uzupełniającym w jednostce, które nie stanowią przedmiotu zawieszenia;
- 4) OJTI – nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z OJTI, jak również z STDI;

- 5) uprawnienie uzupełniające w zakresie języka:
- a) nie zapewnia ATS, nawet pod nadzorem instruktora OJT,
 - b) nie może wykonywać czynności związanych z STDI, jeżeli takie uprawnienie posiada,
 - c) może wykonywać czynności lotnicze po ponownym zdaniu egzaminu państwowego sprawdzającego biegłość językową w zakresie określonym w ATCO.B.030 lit. c w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340 dla praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego i kontrolerów ruchu lotniczego lub w przepisach rozdziałów 10 i 11 odpowiednio dla informatorów FIS i informatorów AFIS.

Rozdział 8

Szczegółowe warunki wydawania licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego oraz uprawnień wpisywanych do licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego

§ 56. Prezes Urzędu wydaje licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego kandydatowi, który spełnił wymagania określone w ATCO.B.001 lit. b w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340 oraz wykazał się biegłością językową w zakresie języka polskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, poświadczoną odpowiednim dokumentem.

§ 57. 1. Uprawnienie uzupełniające w zakresie języka polskiego jest ważne przez okres, o którym mowa w ATCO.B.035 lit. a w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

2. Uprawnienie uzupełniające w zakresie języka polskiego na poziomie 6 biegłym może być wpisane do licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego na podstawie:

- 1) świadectwa dojrzałości, po zdaniu egzaminu maturalnego w języku polskim, oraz
- 2) wykazania się w trakcie oceny końcowej po szkoleniu wstępnym biegłością językową na poziomie 6 biegłym w zakresie frazeologii lotniczej i zrozumiałej komunikacji.

§ 58. Warunkiem uzyskania przez praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego dodatkowego uprawnienia jest:

- 1) posiadanie licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego;
- 2) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego;
- 3) posiadanie ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskiego odpowiedniej klasy;

- 4) odbycie szkolenia w zakresie tego uprawnienia w ramach szkolenia wstępnego, o którym mowa w Podczęści D Sekcji 2 załącznika I do rozporządzenia nr 2015/340.

Rozdział 9

Szczegółowe warunki wydawania licencji kontrolera ruchu lotniczego oraz uprawnień wpisywanych do licencji kontrolera ruchu lotniczego

§ 59. Licencję kontrolera ruchu lotniczego wydaje się kandydatowi, który spełnił wymagania określone ATCO.B.005 lit. c w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340 oraz wykazał się biegłością językową w zakresie języka polskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, poświadczoną odpowiednim dokumentem.

§ 60. Uprawnienie uzupełniające w zakresie języka polskiego jest ważne przez okres, o którym mowa w ATCO.B.035 lit. a w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340.

§ 61. Uprawnienie uzupełniające w jednostce wydawane kontrolerowi ruchu lotniczego dla uprawnień kontroli obszaru może być wpisywane do jego licencji łącznie na wszystkie sektory bez względu na ich konfigurację, pod warunkiem że pomyślnie ukończył szkolenie w jednostce obejmujące wszystkie sektory oraz, że system pracy umożliwia pełnienie służby kontroli obszaru w jednej lokalizacji – zgodnie z podziałem przestrzeni powietrznej dokonanej na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 121 ust. 5 ustawy i opublikowanych w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w części Zbiór Informacji Lotniczych – AIP Polska.

§ 62. OJTI może uzyskać kontroler ruchu lotniczego, który:

- 1) spełnia warunki określone w ATCO.C.015 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340;
- 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego;
- 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy.

§ 63. 1. STDI może uzyskać kontroler ruchu lotniczego, który:

- 1) spełnia warunki określone w ATCO.C.035 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340;
- 2) spełnia warunki, o których mowa w § 62 pkt 2.

2. Kontroler ruchu lotniczego posiadający wpisane do swojej licencji ważne OJTI może ubiegać się o uzyskanie STDI bez egzaminu i oceny.

§ 64. Warunkiem uzyskania przez kontrolera ruchu lotniczego dodatkowego uprawnienia do licencji jest:

- 1) posiadanie licencji kontrolera ruchu lotniczego;
- 2) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego;
- 3) posiadanie ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskiego odpowiedniej klasy;
- 4) odbycie szkolenia w zakresie tego uprawnienia w ramach szkolenia wstępnego, o którym mowa w ATCO.D.010 lit. a pkt 2 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340;
- 5) pomyślne przejście egzaminu końcowego i oceny końcowej po szkoleniu, o którym mowa w pkt 4.

§ 65. Warunkiem uzyskania przez kontrolera ruchu lotniczego dodatkowego uprawnienia uzupełniającego do licencji jest:

- 1) spełnienie wymagań określonych w § 64 pkt 1–3;
- 2) posiadanie uprawnienia, właściwego dla dodatkowego uprawnienia uzupełniającego;
- 3) odbycie szkolenia w jednostce, o którym mowa w Podczęści D Sekcja 3 załącznika I do rozporządzenia nr 2015/340;
- 4) pomyślne przejście egzaminu końcowego i oceny końcowej po szkoleniu, o którym mowa w pkt 3.

§ 66. Warunkiem uzyskania przez kontrolera ruchu lotniczego dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce do licencji jest:

- 1) spełnienie wymagań określonych w § 65 pkt 1, 3 i 4;
- 2) posiadanie ważnego uprawnienia, uprawnienia uzupełniającego oraz uprawnienia uzupełniającego w innej jednostce, właściwego dla dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce.

§ 67. Kontrolerowi ruchu lotniczego nie wydaje się licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, jeżeli w celu uzyskania dodatkowych uprawnień, o których mowa w § 65 i 66, ma odbyć szkolenie w jednostce. W takim przypadku funkcję licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego pełni licencja kontrolera ruchu lotniczego.

Rozdział 10

Szczegółowe warunki wydawania świadectwa FIS oraz uprawnień wpisywanych do świadectwa FIS oraz szczegółowe wymagania dla kandydata na informatora FIS dotyczące szkolenia, kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy, umiejętności i praktyki

§ 68. Świadectwo FIS wydaje się kandydatowi, który:

- 1) spełnił wymagania określone w art. 95 ust. 3 pkt 8 ustawy;
- 2) pomyślnie ukończył szkolenie wstępne;
- 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy;
- 4) wykazał się biegłością językową w zakresie języka polskiego i języka angielskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym;
- 5) zdał egzamin państwowy.

§ 69. Kandydat ubiegający się o świadectwo FIS:

- 1) w części teoretycznej egzaminu państwowego wykazuje się wiedzą w zakresie przedmiotów wyszczególnionych w minimum programowym,
 - 2) w części praktycznej egzaminu państwowego wykazuje, że posiada umiejętności wykonania czynności wyszczególnionych w minimum programowym do szkolenia w zakresie uprawnienia, do którego był szkolony
- określonym w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 70. Przy pierwszym wydaniu świadectwa FIS wpisuje się do niego, co najmniej:

- 1) uprawnienie FIS lub uprawnienie RIS, w zakresie których było prowadzone szkolenie;
- 2) uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego.

§ 71. 1. Wydane świadectwo FIS zachowuje ważność, o ile w terminie do 3 miesięcy od dnia wydania świadectwa, jego posiadacz rozpocznie szkolenie praktyczne na stanowisku operacyjnym w jednostce i zakończy to szkolenie w terminie do 24 miesięcy od dnia wydania świadectwa.

2. Jeżeli warunek, o którym mowa w ust. 1, nie zostanie spełniony, ważność posiadanego świadectwa FIS przywraca się, jeżeli informator FIS:

- 1) wystąpi z wnioskiem do Prezesa Urzędu o przywrócenie ważności świadectwa FIS;
- 2) podda się sprawdzianowi wiedzy i umiejętności przed egzaminatorem państwowym;
- 3) który nie zaliczy z wynikiem pozytywnym sprawdzianu wiedzy i umiejętności, o którym mowa w pkt 2, pomyślnie ukończy szkolenie doszkalające w zakresie wynikającym z

przeprowadzonego sprawdzianu, potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem oraz podda się sprawdzianowi wiedzy i umiejętności przed egzaminatorem państwowym;

3. Informator FIS, który rozpoczął szkolenie praktyczne na stanowisku operacyjnym w terminie, o którym mowa w ust. 1, lecz z powodu uzasadnionej przerwy w szkoleniu nie ukończył tego szkolenia w terminie 24 miesięcy od dnia wydania świadectwa kwalifikacji, po przywróceniu ważności świadectwa może kontynuować szkolenie w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce w zakresie określonym przez kierownika odpowiedzialnego organizacji szkoleniowej, w której jest prowadzone szkolenie.

4. Do świadectwa FIS, któremu przywrócono ważność wpisuje się nową datę wydania.

5. Przy odbiorze świadectwa FIS, któremu przywrócono ważność informator FIS zwraca Prezesowi Urzędu dokument świadectwa, które utraciło ważność.

§ 72. Kandydat do szkolenia w jednostce, o którym mowa w § 36 ust. 1 pkt 2, powinien posiadać:

- 1) świadectwo FIS albo świadectwo uznania obcego świadectwa kwalifikacji;
- 2) ważne uprawnienie w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, zarówno w zakresie frazeologii lotniczej, jak i zrozumiałej komunikacji, poświadczone odpowiednim dokumentem;
- 3) ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy.

§ 73. 1. Informator FIS w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce w pierwszej części (teoretycznej) egzaminu praktycznego wykazuje, że posiada wiedzę charakterystyczną dla konkretnego sektora FIS, w zakresie którego ubiega się o to uprawnienie, a w szczególności wiedzę na temat:

- 1) lokalnych zasad, porozumień i procedur obowiązujących na stanowisku operacyjnym, w tym procedur dotyczących koordynacji między informatorem FIS a informatorami AFIS na lotniskach niekontrolowanych i z przyległymi ATC oraz komórką zarządzania przestrzenią powietrzną AMC (Airspace Management Cell);
- 2) charakteru lokalnego ruchu lotniczego, w tym rozmieszczenia lotnisk kontrolowanych, lotnictwa państwowego oraz niekontrolowanych, na których jest zapewniana AFIS;
- 3) rozmieszczenia i granic obszarów i stref wydzielonych w rejonie odpowiedzialności sektora FIS;
- 4) ukształtowania terenu, przeszkód terenowych oraz charakterystycznych punktów orientacyjnych w rejonie odpowiedzialności sektora FIS;
- 5) urządzeń radionawigacyjnych;

- 6) wpływu znaczących lokalnych cech charakterystycznych pogody na zapewnianie FIS;
- 7) lokalnych procedur alarmowania służb ratowniczych.

2. Informator FIS w drugiej części egzaminu praktycznego wykazuje, że posiada umiejętność:

- 1) oceny zdolności do zapewniania FIS stanowiska operacyjnego oraz jego wyposażenia, w tym urządzeń radiolokacyjnych, radiostacji lotniczej oraz środków łączności z innymi organami ATS, służbą meteorologiczną i służbami ratowniczymi:
 - a) przed przystąpieniem do wykonywania czynności informatora FIS,
 - b) podczas bieżącej pracy na stanowisku operacyjnym,
 - c) podczas działań w przypadku wystąpienia usterek w pracy tych urządzeń;
- 2) posługiwania się urządzeniami radiolokacyjnymi, włącznie z przydzielaniem kodów transpondera;
- 3) posługiwania się urządzeniami łączności, także z urządzeniami pomocniczymi;
- 4) bieżącej kontroli zdolności wyposażenia stanowiska pracy, wykrywania usterek i postępowania w razie ich wystąpienia;
- 5) pozyskiwania i przetwarzania danych niezbędnych do zapewniania FIS, a w szczególności dotyczących:
 - a) ruchu lotniczego,
 - b) wykorzystania przestrzeni powietrznej,
 - c) warunków atmosferycznych,
 - d) lokalnych porozumień i procedur obowiązujących na stanowisku operacyjnym;
- 6) współdziałania:
 - a) ze służbami ratowniczymi,
 - b) ze służbą lub organem zapewniającym informacje meteorologiczne,
 - c) z właściwymi terytorialnie informatorami AFIS w zakresie wymiany informacji o aktywności lotniczej i innych ważnych informacji lotniczych,
 - d) z komórką zarządzania przestrzenią powietrzną na poziomie taktycznym w zakresie aktywacji i dezaktywacji elementów przestrzeni powietrznej oraz ograniczeń w rejonie odpowiedzialności sektora FIS,
 - e) z ATC w zakresie wymiany informacji powietrznej oraz przekazywania zezwoleń kontroli i innych ważnych informacji lotniczych;
- 7) wykonywania czynności informatora FIS, z zastosowaniem ustalonych procedur i instrukcji operacyjnych, a w szczególności:

- a) prowadzenia korespondencji radiotelefonicznej z zachowaniem następujących wymagań:
 - stosowanie technik pracy z mikrofonem,
 - stosowanie wymowy we właściwym tempie i z prawidłową dykcją,
 - stosowanie frazeologii lotniczej,
 - posługiwanie się zrozumiałą komunikacją, gdy zakres przekazywanych informacji wykracza poza obowiązującą frazeologię,
 - b) odbioru informacji z różnych źródeł, ich analizy i przekazywania właściwym odbiorcom we właściwym czasie;
- 8) nadawania realizowanym zadaniom właściwego priorytetu.

§ 74. Do świadectwa FIS mogą być wpisane:

- 1) uprawnienie FIS lub uprawnienie RIS;
- 2) uprawnienia uzupełniające w jednostce;
- 3) uprawnienia uzupełniające w zakresie języka;
- 4) OJTI;
- 5) STDI.

§ 75. 1. Informator FIS niemający wpisanego do swojego świadectwa FIS ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce jest uprawniony do zapewniania FIS pod nadzorem OJTI.

2. Informator FIS wykonuje czynności lotnicze wyłącznie w zakresie wynikającym:

- 1) ze świadectwa kwalifikacji, z uwzględnieniem ograniczeń do niego wpisanych;
- 2) z ważnych uprawnień, o których mowa w § 74, wpisanych do jego świadectwa kwalifikacji.

§ 76. Uprawnienie uzupełniające w jednostce potwierdza, że posiadacz świadectwa FIS ma wiedzę i umiejętności do zapewniania służby ruchu lotniczego dla określonego sektora FIS w ramach odpowiedzialności organu służb ruchu lotniczego.

§ 77. 1. Zgodnie z podziałem przestrzeni powietrznej dokonany zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 121 ust. 5 ustawy i opublikowanym w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w części Zbiór Informacji Lotniczych Polska – AIP Polska, uprawnienie uzupełniające w jednostce wydawane informatorowi FIS jest wpisywane do jego świadectwa kwalifikacji w odniesieniu do uprawnienia FIS i uprawnienia RIS.

2. Ważność uprawnienia uzupełniającego w jednostce wynosi 3 lata i może być przedłużona na następne 3 lata na podstawie przeprowadzonego przez egzaminatora

państwowego, posiadającego ważne uprawnienie uzupełniające w tej jednostce, sprawdzianu umiejętności na stanowisku operacyjnym, jeżeli jednostka wykaże przed Prezesem Urzędu, że informator FIS, zgodnie z ustanowionym przez organ FIS programem utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce:

- 1) pracował na stanowisku operacyjnym co najmniej minimalną, ustaloną proporcjonalnie do natężenia ruchu, rozliczaną w okresie trzymiesięcznym, liczbę godzin;
- 2) co najmniej raz na 3 lata uczestniczył w zatwierdzonym przez Prezesa Urzędu szkoleniu odświeżającym, szkoleniu w sytuacjach anormalnych i awaryjnych oraz, w uzasadnionych przypadkach, w szkoleniu językowym;
- 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy.

3. Oprócz wymogów wyszczególnionych w ust. 2 program utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce:

- 1) zawiera procedurę utrzymania kompetencji po trzymiesięcznej lub dłuższej przerwie w zapewnianiu służby;
- 2) określa minimalną liczbę godzin, jaką instruktor OJT powinien przepracować, aby utrzymać ważność uprawnienia uzupełniającego w jednostce, bez wliczania zadań szkoleniowych, która może być zmniejszona proporcjonalnie do czasu spędzonego na szkoleniu prowadzonym na stanowiskach operacyjnych;
- 3) zawiera procedurę przeprowadzania oceny techniki pracy;
- 4) podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu.

§ 78. 1. Jednostki prowadzą rejestry dotyczące liczby godzin faktycznie przepracowanych na stanowisku operacyjnym dla każdego posiadacza świadectwa kwalifikacji pracującego w danej jednostce, a dane te są udostępniane na żądanie Prezesowi Urzędu i informatorom FIS ujętym w tym rejestrze.

2. W przypadku dłuższej niż 12 miesięcy przerwy w korzystaniu z uprawnienia uzupełniającego w jednostce ponowne dopuszczenie do korzystania z tego uprawnienia może nastąpić po pomyślnym ukończeniu szkolenia w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce oraz po zdaniu części praktycznej egzaminu państwowego.

§ 79. Informator FIS, który nie wykonywał czynności związanych z posiadaniem uprawnieniem przez okres czterech kolejnych lat, może rozpocząć szkolenie w jednostce dotyczące tego uprawnienia wyłącznie po poddaniu się ocenie, czy spełnia warunki określone do wydania uprawnienia, oraz po spełnieniu wymagań szkoleniowych wynikających z tej oceny.

§ 80. 1. Kandydat na informatora FIS lub informator FIS ubiegający się o uprawnienie uzupełniające w zakresie języka wykazuje się biegłością językową w zakresie frazeologii lotniczej i zrozumiałej komunikacji, w tym:

- 1) skutecznie porozumiewa się wyłącznie za pomocą głosu (telefon/radiotelefon) oraz w sytuacjach kontaktu osobistego;
- 2) dokładnie i precyzyjnie porozumiewa się w zakresie powszechnych, konkretnych i związanych z pracą tematów;
- 3) wykorzystuje właściwe strategie komunikacyjne w celu wymiany komunikatów oraz ich rozpoznawania, a także wyjaśnia nieporozumienia w kontekście ogólnym lub związanym z pracą;
- 4) pomyślnie i z odpowiednią łatwością radzi sobie z wyzwaniem językowymi powstałymi w wyniku komplikacji lub nieoczekiwanego obrotu zdarzeń, które występują w rutynowych sytuacjach w pracy lub wymiany informacji w tym zakresie;
- 5) mówi dialektem lub z akcentem, który jest zrozumiały dla wspólnoty aeronautycznej.

2. Uprawnienie uzupełniające w zakresie języka wpisuje się do świadectwa FIS w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego, które pozostaje ważne przez okres:

- 1) 3 lat – w przypadku kandydatów, którzy podczas egzaminu wykazali się biegłością językową na poziomie 4 operacyjnym;
- 2) 6 lat – w przypadku kandydatów, którzy podczas egzaminu wykazali się biegłością językową na poziomie 5 rozszerzonym;
- 3) 9 lat – w przypadku kandydatów, którzy podczas egzaminu wykazali się biegłością językową na poziomie 6 biegłym w zakresie języka angielskiego;
- 4) bezterminowo – w przypadku kandydatów, którzy podczas egzaminu wykazali się biegłością językową na poziomie 6 biegłym w zakresie języka polskiego.

3. Uprawnienie uzupełniające w zakresie języka polskiego na poziomie 6 biegłym może być wpisane do świadectwa FIS na podstawie:

- 1) świadectwa dojrzałości, po zdaniu egzaminu maturalnego w języku polskim, oraz
- 2) wykazania się w trakcie części praktycznej egzaminu państwowego biegłością językową na poziomie 6 biegłym w zakresie frazeologii lotniczej i zrozumiałej komunikacji.

§ 81. OJTI może uzyskać informator FIS, który:

- 1) posiada ważne świadectwo FIS z wpisanym co najmniej jednym uprawnieniem oraz bezpośrednio przed ubieganiem się o OJTI:

- a) przez co najmniej 2 lata wykonywał czynności wynikające z posiadanego świadectwa kwalifikacji, oraz
 - b) przez co najmniej 2 lata wykonywał czynności wynikające z posiadanego świadectwa kwalifikacji w odniesieniu do uprawnienia, którego dotyczy szkolenie;
- 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego;
 - 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy;
 - 4) odbył szkolenie teoretyczne i praktyczne potwierdzone zaświadczeniem, o którym mowa w § 45 ust. 3;
 - 5) zdał egzamin państwowy, podczas którego wykazał się wiedzą z zakresu minimum programowego do szkolenia określonego w załączniku nr 7 do rozporządzenia, oraz umiejętnością:
 - a) szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego, w tym umiejętnością określania zadań do wykonania przez szkolonego, stosownie do jego zaawansowania, przeprowadzania odprawy przed rozpoczęciem sesji szkoleniowej, w jej trakcie i po jej zakończeniu, oceny postępów i wyników szkolenia, umiejętnością wykorzystania możliwości programowych i dydaktycznych szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego, rozpoznawania usterek w działaniu oraz znajomością zasad zachowania bezpieczeństwa podczas użytkowania szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego,
 - b) szkolenia na stanowisku operacyjnym, w tym umiejętnością niedopuszczania do błędów zagrażających bezpieczeństwu i płynności ruchu lotniczego, właściwego korygowania skutków błędów popełnianych przez szkolonego, omawiania ze szkolonym jego postępów, oceny postępów i wyników szkolenia.

§ 82. 1. Ważność OJTI wpisywanego do świadectwa FIS wynosi 3 lata i może być przedłużona na następne 3 lata na podstawie przeprowadzonego przez egzaminatora państwowego sprawdzianu umiejętności w zakresie prowadzenia szkolenia na stanowisku operacyjnym.

2. Warunkiem przedłużenia ważności OJTI, o którym mowa w ust. 1, jest pomyślne ukończenie raz na 5 lat szkolenia odświeżającego dla instruktorów OJT.

3. Przy pierwszym przedłużeniu ważności OJT, warunek, o którym mowa w ust. 2, nie musi być zachowany.

§ 83. 1. STDI może uzyskać kandydat, który:

- 1) posiada lub posiadał świadectwo FIS z co najmniej jednym uprawnieniem oraz co najmniej 24 miesiące praktyki na stanowisku operacyjnym;
- 2) odbył szkolenie teoretyczne i praktyczne potwierdzone zaświadczeniem, o którym mowa w § 45 ust. 3;
- 3) podczas egzaminu państwowego wykazał się wiedzą z zakresu minimum programowego do szkolenia określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia i umiejętnością w zakresie określonym w § 81 pkt 5 lit. a.

2. Informator FIS:

- 1) posiadający wpisane do swojego świadectwa FIS ważne OJTI może ubiegać się o uzyskanie STDI bez egzaminu;
- 2) którego OJTI wpisane do świadectwa FIS utraciło ważność na skutek przerwy w wykonywaniu czynności instruktora OJT, uzyskuje STDI na podstawie sprawdzianu umiejętności w trakcie części praktycznej egzaminu państwowego.

3. Ważność STDI wpisywanego do świadectwa FIS wynosi 3 lata i może być przedłużona na następne 3 lata na podstawie przeprowadzonego przez egzaminatora państwowego sprawdzianu umiejętności w zakresie prowadzenia szkolenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego.

4. Warunkiem przedłużenia ważności STDI, o którym mowa w ust. 3, jest pomyślne ukończenie raz na 5 lat szkolenia odświeżającego dla instruktorów STD.

5. Przy pierwszym przedłużeniu ważności STDI warunek, o którym mowa w ust. 4, nie musi być zachowany.

6. W przypadku dłuższej niż 12 miesięcy przerwy w wykonywaniu czynności instruktora STD ponowne dopuszczenie do ich wykonywania może nastąpić po zaliczeniu sprawdzianu umiejętności przed instruktorem OJT.

7. Wymóg, o którym mowa w ust. 6, nie dotyczy posiadacza STDI, który posiada świadectwo FIS z ważnym OJTI oraz ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie.

§ 84. Warunkiem uzyskania przez informatora FIS dodatkowego uprawnienia do świadectwa FIS jest:

- 1) posiadanie świadectwa FIS;
- 2) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego;
- 3) posiadanie ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy;

- 4) w ramach szkolenia wstępnego odbycie szkolenia w zakresie tego uprawnienia według kursu szkoleniowego uwzględniającego co najmniej minimum programowe do szkolenia określone w załączniku nr 7 do rozporządzenia;
- 5) zdanie egzaminu państwowego.

§ 85. Warunkiem uzyskania przez informatora FIS dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce do świadectwa FIS jest:

- 1) spełnienie wymagań, o których mowa w § 84 pkt 1–3;
- 2) odbycie szkolenia w jednostce, o którym mowa w § 36 ust. 1 pkt 2;
- 3) posiadanie takiego samego ważnego uprawnienia oraz uprawnienia uzupełniającego w innej jednostce;
- 4) zdanie części praktycznej egzaminu państwowego.

Rozdział 11

Szczegółowe warunki wydawania świadectwa AFIS, uprawnienia przyznawane i wpisywane do świadectwa AFIS oraz szczegółowe wymagania dla kandydata na informatora AFIS, dotyczące szkolenia, kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy, umiejętności i praktyki

§ 86. 1. Świadectwo AFIS wydaje się kandydatowi, który:

- 1) spełnił wymagania określone w art. 95 ust. 3 pkt 9 ustawy;
- 2) pomyślnie ukończył szkolenie wstępne;
- 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy;
- 4) wykazał się biegłością językową w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 5) zdał egzamin państwowy.

2. Wymóg znajomości języków, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, może być ograniczony jedynie do języka polskiego, pod warunkiem, że kandydat był szkolony do zapewniania AFIS wyłącznie w języku polskim.

§ 87. Kandydat ubiegający się o świadectwo AFIS:

- 1) w części teoretycznej egzaminu państwowego wykazuje się wiedzą w zakresie przedmiotów wyszczególnionych w minimum programowym do szkolenia kandydatów ubiegających się o świadectwo AFIS,

- 2) w części praktycznej egzaminu państwowego, wykazuje, że posiada umiejętności wykonania czynności określonych w minimum programowym do szkolenia kandydatów ubiegających się o świadectwo AFIS

– które określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 88. Przy pierwszym wydaniu do świadectwa AFIS wpisuje się, co najmniej, uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego.

§ 89. 1. Do świadectwa AFIS stosuje się wymogi określone w § 71 ust. 1, 2, 4 i 5.

2. Informator AFIS, który rozpoczął szkolenie praktyczne na stanowisku operacyjnym w terminie, o którym mowa w § 71 ust. 1, lecz z powodu uzasadnionej przerwy w szkoleniu nie jest w stanie ukończyć tego szkolenia w terminie 24 miesięcy od dnia wydania świadectwa, po przywróceniu ważności świadectwa może kontynuować szkolenie w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce w zakresie określonym przez prowadzącego szkolenie.

§ 90. Kandydat do szkolenia w jednostce powinien posiadać:

- 1) świadectwo AFIS albo świadectwo uznania obcego świadectwa kwalifikacji;
- 2) ważne uprawnienie w zakresie języka polskiego i angielskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, zarówno w zakresie frazeologii lotniczej, jak i zrozumiałej komunikacji, poświadczone odpowiednim dokumentem, z zastrzeżeniem § 86 ust. 2;
- 3) ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy.

§ 91. 1. Informator AFIS w pierwszej części egzaminu praktycznego wykazuje, że posiada wiedzę charakterystyczną dla lotniska, w odniesieniu do którego ubiega się o uprawnienie uzupełniające w jednostce, co najmniej w zakresie:

- 1) lokalnych zasad i procedur obowiązujących na lotnisku;
- 2) charakteru lokalnego ruchu lotniczego;
- 3) ukształtowania terenu, przeszkód terenowych oraz charakterystycznych punktów orientacyjnych w promieniu 50 km od lotniska;
- 4) lokalnych urządzeń radionawigacyjnych i wzrokowych pomocy nawigacyjnych – VAN (Visual Aids for Navigation);
- 5) procedur w zakresie koordynacji pomiędzy AFIS a właściwym terytorialnie ośrodkiem FIS;
- 6) danych dotyczących raportów meteorologicznych i wpływu znaczących lokalnych cech charakterystycznych pogody na zapewnianie AFIS;
- 7) lokalnych procedur alarmowania służb ratowniczych.

2. Informator AFIS w drugiej części egzaminu praktycznego wykazuje, że posiada umiejętności niezbędne do:

- 1) oceny zdadności stanowiska operacyjnego oraz jego wyposażenia do zapewniania AFIS, w tym radiostacji lotniczej oraz środków łączności z innymi ATS, służbą meteorologiczną, służbami ratowniczymi oraz służbami utrzymania lotniska:
 - a) przed przystąpieniem do wykonywania czynności informatora AFIS,
 - b) podczas bieżącej pracy na stanowisku operacyjnym,
 - c) podczas działań w przypadku wystąpienia usterek w pracy urządzeń łączności;
- 2) posługiwania się urządzeniami łączności, włącznie z urządzeniami pomocniczymi oraz wzrokowymi pomocami nawigacyjnymi – VAN;
- 3) pozyskiwania danych niezbędnych do zapewniania AFIS, dotyczących co najmniej:
 - a) ruchu lotniczego,
 - b) wykorzystania przestrzeni powietrznej,
 - c) warunków atmosferycznych,
 - d) lokalnych porozumień i procedur ruchu lotniczego dotyczących lotniska lub części przestrzeni powietrznej, w odniesieniu do których będzie wykonywał czynności informatora służby informacji;
- 4) współdziałania:
 - a) ze służbami utrzymania i eksploatacji lotniska,
 - b) ze służbami ratowniczymi,
 - c) ze służbą meteorologiczną,
 - d) z właściwym terytorialnie ośrodkiem FIS w zakresie wymiany informacji powietrznej i innych ważnych informacji lotniczych,
 - e) z komórką taktycznego zarządzania przestrzenią powietrzną w zakresie aktywacji i dezaktywacji elementów przestrzeni powietrznej oraz ograniczeń w tej przestrzeni,
 - f) z ATC w zakresie wymiany informacji powietrznej oraz przekazywania zezwoleń kontroli ruchu lotniczego i innych ważnych informacji lotniczych,
 - g) z załogami statków powietrznych przed lotem w zakresie przyjmowania planów lotów i przekazywania ich właściwym odbiorcom, udostępniania publikacji informacji lotniczej, dostarczania informacji pogodowych i innych ważnych informacji, niezbędnych do planowania i przeprowadzenia lotu;
- 5) wykonywania czynności informatora AFIS z zastosowaniem ustalonych procedur i instrukcji operacyjnych, a w szczególności:

- a) prowadzenia korespondencji radiotelefonicznej z zachowaniem następujących standardów:
 - stosowanie technik pracy z mikrofonem,
 - wymowa we właściwym tempie i z prawidłową dykcją,
 - stosowanie frazeologii lotniczej,
 - zrozumiała komunikacja, gdy zakres przekazywanych informacji wykracza poza obowiązującą frazeologię,
 - b) odbioru informacji z różnych źródeł, ich analizy i przekazywania właściwym odbiorcom we właściwym czasie;
- 6) nadawania realizowanym zadaniom właściwego priorytetu.

§ 92. Do świadectwa AFIS, z uwzględnieniem § 88, można wpisać:

- 1) uprawnienie uzupełniające w jednostce;
- 2) uprawnienie uzupełniające w zakresie języka;
- 3) OJTI;
- 4) STDI.

§ 93. 1. Informator AFIS niemający wpisanego do świadectwa AFIS ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce jest uprawniony do zapewniania AFIS pod nadzorem instruktora OJT.

2. Informator AFIS wykonuje czynności lotnicze wyłącznie w zakresie wynikającym:

- 1) ze świadectwa kwalifikacji, z uwzględnieniem ograniczeń do niego wpisanych;
- 2) z ważnych uprawnień, o których mowa w § 92, wpisanych do jego świadectwa kwalifikacji.

§ 94. 1. Uprawnienie uzupełniające w jednostce:

- 1) potwierdza, że posiadacz świadectwa AFIS ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania ATS na określonym lotnisku niekontrolowanym w ramach odpowiedzialności organu ATS;
- 2) jest wpisywane do świadectwa AFIS zgodnie z podziałem przestrzeni powietrznej dokonany zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 121 ust. 5 ustawy i opublikowanym w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w części Zbiór Informacji Lotniczych Polska – AIP Polska;
- 3) dla lotniska niekontrolowanego, na którym zgodnie z opublikowanym w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w części Zbiór Informacji Lotniczych – AIP Polska, jest zapewniana AFIS w języku polskim i angielskim, może być wpisane do świadectwa

AFIS, pod warunkiem posiadania przez informatora AFIS ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego.

2. Ważność uprawnienia uzupełniającego w jednostce wynosi 3 lata i może być przedłużona na następne 3 lata na podstawie przeprowadzonego przez egzaminatora państwowego sprawdzianu umiejętności na stanowisku operacyjnym, jeżeli organ AFIS wykaże przed Prezesem Urzędu, że informator AFIS, zgodnie z ustanowionym przez organ AFIS programem utrzymania wiedzy i umiejętności w jednostce:

- 1) pracował na stanowisku operacyjnym co najmniej minimalną, ustaloną proporcjonalnie do natężenia ruchu, rozliczaną w okresie trzymiesięcznym, liczbę godzin;
- 2) co najmniej raz na 3 lata uczestniczył w zatwierdzonym przez Prezesa Urzędu szkoleniu odświeżającym, szkoleniu w sytuacjach szczególnych i niebezpiecznych oraz, w uzasadnionych przypadkach, w szkoleniu językowym;
- 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy.

3. Oprócz wymogów określonych w ust. 2 program utrzymania wiedzy i umiejętności w jednostce:

- 1) zawiera procedurę utrzymania kompetencji po trzymiesięcznej lub dłuższej przerwie w świadczeniu służby;
- 2) określa minimalną liczbę godzin, jaką instruktor OJT powinien przepracować, aby utrzymać ważność uprawnienia uzupełniającego w jednostce, bez wliczania zadań szkoleniowych, która może być zmniejszona proporcjonalnie do czasu spędzonego na szkoleniu prowadzonym na stanowiskach operacyjnych;
- 3) podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu.

4. Jednostki prowadzą rejestry dotyczące liczby godzin faktycznie przepracowanych na stanowisku operacyjnym dla każdego posiadacza świadectwa AFIS pracującego w danej jednostce, a dane te są udostępniane na żądanie Prezesowi Urzędu i informatorom AFIS ujętym w tym rejestrze.

5. W przypadku dłuższej niż 12 miesięcy przerwy w korzystaniu z uprawnienia uzupełniającego w jednostce ponowne dopuszczenie do korzystania z tego uprawnienia może nastąpić po pomyślnym ukończeniu szkolenia w jednostce oraz po zdaniu części praktycznej egzaminu państwowego.

§ 95. 1. Informator AFIS, który nie wykonywał czynności związanych z posiadaniem świadectwem AFIS przez 4 kolejne lata, może rozpocząć szkolenie w jednostce w celu przywrócenia ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce wyłącznie po poddaniu się

ocenie, czy spełnia warunki określone do wydania świadectwa AFIS w zakresie wiedzy i umiejętności, oraz po spełnieniu wymagań szkoleniowych wynikających z tej oceny.

2. Oceny wiedzy i umiejętności, o których mowa w ust. 1, dokonuje organizacja szkoleniowa.

§ 96. 1. Z zastrzeżeniem § 86 ust. 2, kandydat na informatora AFIS ubiegający się o uprawnienie uzupełniające w zakresie języka lub informator AFIS ubiegający się o przedłużenie lub przywrócenie uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka wykazuje się biegłością językową w zakresie frazeologii lotniczej i zrozumiałej komunikacji na warunkach określonych w § 80 ust. 1.

2. W odniesieniu do ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka wpisywanego do świadectwa AFIS stosuje się § 80 ust. 2.

3. Uprawnienie uzupełniające w zakresie języka polskiego na poziomie 6 biegłym może być wpisane do świadectwa AFIS na warunkach określonych w § 80 ust. 3.

§ 97. OJTI może uzyskać informator AFIS, który:

- 1) posiada świadectwo AFIS z wpisanym co najmniej jednym uprawnieniem uzupełniającym w jednostce oraz bezpośrednio przed ubieganiem się o OJTI przez co najmniej 2 lata wykonywał czynności wynikające z posiadanego świadectwa kwalifikacji w odniesieniu do uprawnienia uzupełniającego w jednostce, którego dotyczy szkolenie;
- 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego, z zastrzeżeniem § 86 ust. 2;
- 3) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie odpowiedniej klasy;
- 4) odbył szkolenie teoretyczne i praktyczne potwierdzone zaświadczeniem, o którym mowa w § 45 ust. 3;
- 5) zdał egzamin państwowy, podczas którego wykazał się wiedzą z zakresu minimum programowego do szkolenia określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia oraz umiejętnościami, o których mowa w § 81 pkt 5.

§ 98. 1. W odniesieniu do ważności OJTI wpisywanego do świadectwa AFIS oraz warunków przedłużenia jego ważności stosuje się przepisy § 82.

§ 99. 1. STDI może uzyskać kandydat, który posiada lub posiadał świadectwo AFIS z co najmniej jednym uprawnieniem uzupełniającym w jednostce oraz co najmniej 24 miesiące praktyki na stanowisku operacyjnym.

2. W odniesieniu do pozostałych warunków uzyskania, okresu ważności i warunków utrzymania ważności STDI wpisywanego do świadectwa AFIS stosuje się § 83 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2–7.

§ 100. Warunkiem uzyskania przez informatora AFIS dodatkowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce jest:

- 1) posiadanie świadectwa AFIS;
- 2) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w innej jednostce;
- 3) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego, z zastrzeżeniem § 86 ust. 2;
- 4) posiadanie ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskiego odpowiedniej klasy;
- 5) odbycie szkolenia w jednostce, o którym mowa w § 36 ust. 1 pkt 2;
- 6) zdanie części praktycznej egzaminu państwowego.

§ 101. Przepis § 48 ust. 2 stosuje się odpowiednio do przedłużania ważności lub wznawiania uprawnienia uzupełniającego w jednostce dla lotniska niekontrolowanego, jeżeli zostało ono czasowo zamknięte dla ruchu lotniczego.

Rozdział 12

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

§ 102. 1. Osobie, która w dniu 19 kwietnia 2013 r. posiadała ważną licencję informatora FIS z uprawnieniami FIS, RIS lub AFIS wydaną na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 września 2003 r. w sprawie licencjonowania personelu lotniczego (Dz. U. poz. 1603, z późn. zm.⁴⁾), których ważność wygasła, Prezes Urzędu, na jej wniosek złożony w terminie 48 miesięcy od dnia upływu terminu ważności tych uprawnień, dokonuje wymiany licencji i uprawnień do niej wpisanych na odpowiednie świadectwo kwalifikacji i uprawnienia określone w rozdziałach 10 i 11, przy czym:

- 1) do świadectwa FIS przepisuje się uprawnienia FIS i RIS oraz oznaczenie sektora, jako uprawnienie uzupełniające w jednostce,
- 2) do świadectwa AFIS, na podstawie uprawnienia AFIS w licencji informatora FIS, przepisuje się oznaczenie lokalizacji, o którym mowa w pkt 1.9 tomu II Załącznika 10

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. poz. 632 i 1867, z 2006 r. poz. 1160, z 2009 r. poz. 808 i 942 oraz z 2010 r. poz. 1119.

do Konwencji (Dz. Urz. ULC z 2012 r. poz. 127), jako uprawnienie uzupełniające w jednostce

– z zachowaniem terminu ważności, na jaki uprawnienia te zostały wydane.

2. Osobie, która w dniu 19 kwietnia 2013 r. posiadała ważną licencję informatora FIS z ważnymi uprawnieniami FIS, RIS lub AFIS, wydaną na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu, na jej wniosek złożony do dnia upływu terminu ważności licencji, dokonuje wymiany licencji i uprawnień do niej wpisanych na odpowiednie świadectwo kwalifikacji i uprawnienia określone w rozdziałach 10 i 11. Wymiany dokonuje się w sposób określony w ust. 1 pkt 1 i 2.

3. Do rubryki XIII świadectwa, o którym mowa w ust. 2, przepisuje się z licencji wpis o posługiwaniu się odpowiednio językiem polskim albo językiem polskim i angielskim. Do treści wpisu stosuje się odpowiednio § 105 ust. 3 pkt 2 albo ust. 4 pkt 2.

4. Świadectwo FIS lub świadectwo AFIS wydane przed dniem 19 kwietnia 2013 r., które nie zostało wymienione do dnia 18 października 2013 r. na odpowiednie świadectwo zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia może, na wniosek jego posiadacza, być wymienione w terminie 48 miesięcy od dnia wygaśnięcia uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Do czasu wymiany jego posiadacz nie może korzystać z uprawnień wynikających ze świadectwa kwalifikacji.

§ 103. Sprawdzenia wiedzy i umiejętności w celu przedłużenia uprawnień uzupełniających w jednostce wpisanych do ważnej licencji informatora FIS wydanej na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w § 102 ust. 1, dokonuje się zgodnie z § 25.

§ 104. W okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia organizacje szkoleniowe, o których mowa w § 30 ust. 5:

- 1) dostosują swoje plany szkolenia wstępnego, zgodnie z wymogiem § 30 ust. 5 pkt 1;
- 2) opracują, dla każdego organu FIS, plan szkoleń w jednostce.

§ 105. 1. Prezes Urzędu do dnia 1 maja 2019 r. opracuje dla informatorów FIS i informatorów AFIS test sprawdzający biegłość językową w zakresie określonym w § 80 ust. 1 w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego.

2. W okresie od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 1 maja 2020 r. informatorzy FIS i informatorzy AFIS posiadający uprawnienie uzupełniające w jednostce dla lotniska niekontrolowanego, na którym zgodnie z opublikowanym w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w części Zbiór Informacji Lotniczych – AIP Polska jest zapewniana

AFIS w języku polskim i angielskim, aby korzystać z uprawnień wynikających z posiadanych świadectw kwalifikacji, nabędą uprawnienia uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego.

3. W okresie do dnia 30 kwietnia 2019 r. kandydat ubiegający się o świadectwo FIS lub świadectwo AFIS:

- 1) w ramach części teoretycznej egzaminu państwowego zda egzamin z przedmiotu język angielski i język polski w zastosowaniach lotniczych, w trakcie którego wykaże się wiedzą z zakresu:
 - a) podstawowej terminologii lotniczej,
 - b) terminologii odnoszącej się do statków powietrznych na ziemi i w locie,
 - c) informacji powietrznej i korespondencji,
 - d) frazeologii radiotelefonicznej w zastosowaniach do informacji powietrznej,
 - e) korespondencji naglącej i w niebezpieczeństwie;
- 2) na podstawie pozytywnego zaliczenia przedmiotu, o którym mowa w pkt 1, uzyska wpis w XIII rubryce świadectwa kwalifikacji o treści w języku polskim: „Posiadacz świadectwa kwalifikacji jest upoważniony do prowadzenia korespondencji w języku polskim i angielskim” oraz o treści w języku angielskim: „The holder of this certificate is entitled to operate aviation R/T equipment in Polish and English language”.

4. Informatorowi AFIS, który nie wykaże się wiedzą z zakresu, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, w odniesieniu do języka angielskiego:

- 1) można wpisać do świadectwa AFIS uprawnienie uzupełniające w jednostce jedynie dla lotniska niekontrolowanego, na którym zgodnie z opublikowanym w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, w części Zbiór Informacji Lotniczych – AIP Polska, AFIS jest zapewniana wyłącznie w języku polskim;
- 2) w XIII rubryce świadectwa AFIS dokonuje się wpisu o treści w języku polskim: „Posiadacz świadectwa kwalifikacji jest upoważniony do prowadzenia korespondencji w języku polskim” oraz o treści w języku angielskim: „The holder of this certificate is entitled to operate aviation R/T equipment in Polish language”.

5. Wpisy, o których mowa w ust. 3 pkt 2 oraz ust. 4 pkt 2, zachowują ważność do dnia 1 maja 2020 r.

6. W okresie od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 1 maja 2020 r. kandydat ubiegający się o świadectwo FIS lub świadectwo AFIS wykazuje się biegłością językową w sposób określony w § 80.

§ 106. 1. Prezes Urzędu wymienia licencje personelu ATC wydane przed dniem wejścia rozporządzenia do dnia 31 grudnia 2016 r. na zgodne ze wzorem określonym w Dodatku 1 do załącznika II do rozporządzenia nr 2015/340, na wniosek członka personelu ATC, w terminie do dnia 31 grudnia 2016 r.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy złożyć do dnia 10 grudnia 2016 r.

§ 107. Do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia rozporządzenia stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 108. Szkolenia kandydatów na członków personelu lotniczego posiadających świadectwo kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej lub świadectwo kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej i członków personelu lotniczego posiadających te świadectwa kwalifikacji rozpoczęte a niezakończone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia prowadzone są na podstawie dotychczasowych programów szkolenia.

§ 109. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia lotniczego wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowują ważność przez 12 miesięcy od dnia zakończenia szkolenia lotniczego.

§ 110. Świadectwa uznania obcych licencji i świadectw kwalifikacji oraz wynikających z nich uprawnień wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

§ 111. Traci moc rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 18 kwietnia 2013 r. w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego (Dz. U. poz. 471 oraz z 2015 r. poz. 59).

§ 112. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r., z wyjątkiem:

- 1) § 68 pkt 4, § 70 pkt 2, § 72 pkt 2, § 74 pkt 3, § 80, § 81 pkt 2, § 84 pkt 2, § 86 ust. 1 pkt 4, § 90 pkt 2, § 92 pkt 2, § 94 ust. 1 pkt 3, § 96, § 97 pkt 2, § 100 pkt 3, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2020 r.;
- 2) § 106, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER

INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA

**Za zgodność
pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym**

**ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawnego**

Tomasz Warchol
Tomasz Warchol

Załącznik nr 1

Skróty nazw uprawnień wpisywanych do świadectwa kwalifikacji

1. Nazwy poszczególnych świadectw kwalifikacji.

Nazwa specjalności		Symbol świadectwa kwalifikacji
w języku polskim	w języku angielskim	
informator służby informacji powietrznej	flight information service officer	FISC
informator lotniskowej służby informacji powietrznej	aerodrome flight information service officer	AFISC

2. Skróty nazw uprawnień i uprawnień uzupełniających wpisywane do świadectw kwalifikacji.

Symbol/skrót	Nazwa w języku polskim	Nazwa w języku angielskim
Wpisy do świadectwa kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej		
FIS	uprawnienie obszarowej służby informacji powietrznej	Flight Information Service Rating
RIS	uprawnienie radarowej obszarowej służby informacji powietrznej	Radar Information Service Rating
OJTI	uzupełniające uprawnienie instruktorskie	On-the-Job Training Instructor Endorsement
STDI	uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego	Synthetic Training Device Instructor Endorsement
Wpisy do świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej		
OJTI	uzupełniające uprawnienie instruktorskie	On-the-Job Training Instructor Endorsement
STDI	uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego	Synthetic Training Device Instructor Endorsement

Oprócz wymienionych w tabeli uprawnień oraz uprawnień uzupełniających do świadectw kwalifikacji wpisuje się uprawnienie uzupełniające w jednostce w formie skrótu odpowiedniej nazwy lotniska albo części przestrzeni powietrznej, opublikowanego w Zbiorze Informacji Lotniczych – AIP Polska.

3. Treść wpisów do świadectw kwalifikacji potwierdzających spełnienie wymogu posiadania biegłości językowej.

Wpis w języku polskim	Wpis w języku angielskim
Spełnienie wymogu posiadania biegłości językowej	
Polski/poziom ... /data	Polish/level .../date
Angielski/poziom .../data	English/level .../date

Wzory świadectw kwalifikacji

1. Wzór świadectwa FIS

RZECZPOSPOLITA POLSKA
REPUBLIC OF POLAND
Urząd Lotnictwa Cywilnego – ULC
Civil Aviation Authority – CAA

ŚWIADECTWO
KWALIFIKACJI
INFORMATORA SŁUŻBY
INFORMACJI POWIETRZNEJ
CERTIFICATE OF
QUALIFICATION OF THE FLIGHT
INFORMATION SERVICE OFFICER

I	Państwo wydania <i>State of issue:</i> RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND
III	Numer świadectwa <i>Certificate number:</i> PL-XXXX-FISC-ZZ
IV	Nazwisko i imię posiadacza <i>Last and first name of holder:</i> Kowalski Jan
IVa	Data i miejsce urodzenia <i>Date and place of birth:</i> dd/mm/rrrr,
V	Adres zamieszkania <i>Address of holder:</i>
VI	Obywatelstwo <i>Nationality:</i> polskie <i>Polish</i>
VII	Podpis posiadacza <i>Signature of holder:</i>
VIII	Władza wydająca <i>Issuing Authority:</i> Urząd Lotnictwa Cywilnego <i>Civil Aviation Authority</i>
X	Podpis wydającego, data <i>Signature of issuing officer, date:</i> dd/mm/rrrr
XI	Pieczęć ULC <i>Stamp of CAA:</i>

II	Nazwa świadectwa <i>Title of certificate:</i> Świadectwo kwalifikacji informatora sertyfikacji informacji powietrznej information service officer
IX	Ważność: Niższe świadectwo jest wydane bezterminowo i może być wykorzystywane tylko łącznie z dowodem tożsamości posiadacza ze zdjęciem i ważnym orzeczeniem tobaczo-lekarskim. <i>Validity: This certificate is issued lifetime and must be accompanied by a legal identity document of the certificate holder containing a photograph and a valid medical certificate.</i>
XIIa	Uprawnienia/uprawnienia instruktorskie: Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności w organach ATS zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami i uprawnieniami uzupełniającymi w szczególności w części: XIIb. <i>Ratings/instructor endorsements: The holder is entitled to exercise the functions of the following ratings at the ATS units for which current endorsements are held as detailed in section XIIb.</i>
Uprawnienie: <i>Data of first issue:</i> Rating: <i>dd/mm/rrrr</i> FIS RIS	
Uprawnienie instruktorskie: <i>Data of first issue:</i> OJTI STDI	

XIV	Wyjaśnienie skrótów – Decode of abbreviations Skróty uprawnień <i>Rating abbreviations:</i> Uprawnienie obszarowej służby informacji powietrznej <i>(Flight Information Service/Rating) FIS</i> Uprawnienie radarowej obszarowej służby informacji powietrznej <i>(Radar Information Service/Rating) RIS</i> Skróty uprawnień uzupełniających <i>Endorsement abbreviations:</i> Uprawnienie instruktorskie <i>(On-the-Job Training Instructor Endorsement) -OJTI</i> Uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego <i>(Synthetic Training Device Instructor Endorsement) - STD</i>
------------	---

XIIb Bieżące uprawnienia i uprawnienia uzupełniające *Current ratings and endorsements*

Uprawnienie uzupełniające w jednostce <i>Unit endorsement</i>		Uprawnienie /uprawnienie uzupełniające <i>Ratings/Endorsements</i>	Ważne do dnia <i>Valid until</i>	Potwierdzenie <i>Confirmation</i>	Uprawnienie uzupełniające w jednostce <i>Unit endorsement</i>		Uprawnienie /uprawnienie uzupełniające <i>Ratings/Endorsements</i>	Ważne do dnia <i>Valid until</i>	Potwierdzenie <i>Confirmation</i>
Organ Unit <i>ICAO symbol ICAO indicator</i>	Sektor <i>Sector</i>				Organ Unit <i>ICAO symbol ICAO indicator</i>	Sektor <i>Sector</i>			
EPWW	Olsztyn	FIS	dd/mm/rrrr						
EPWW	Olsztyn	RIS	dd/mm/rrrr						
---	---	OJTI	dd/mm/rrrr						

XIII	Uwagi <i>Remarks</i> Polski/poziom .../dd/mm/rrrr <i>Polish/level .../dd/mm/yyyy</i> Angielski/poziom .../dd/mm/rrrr <i>English/level .../dd/mm/yyyy</i>
-------------	--

1. Świadectwo kwalifikacji wydaje się na papierze koloru białego, o fakturze zapobiegającej przerabianiu lub podrabianiu dokumentu oraz sprzyjającej ujawnianiu takich działań. Papier powinien być dostatecznie trwały, umożliwiający wieloletnie użytkowanie. Świadectwo kwalifikacji jest wydawane na pasie stanowiącym ½ formatu A-4 powstałym z wzdłużnego cięcia, a każda strona stanowi ¼ długości tego pasa.

2. Każde świadectwo kwalifikacji posiada:

- 1) stronę tytułową określającą rodzaj dokumentu;
- 2) standardowe części oznaczone numeracją rzymską, zawierające wpisy do świadectwa kwalifikacji stałe i zmienne:
 - a) część I zawiera nadruk w języku polskim: „Rzeczpospolita Polska” i angielskim: „Republic of Poland”,
 - b) część II zawiera nazwę świadectwa kwalifikacji w języku polskim i angielskim,
 - c) część III zawiera numer świadectwa kwalifikacji przedstawiony następująco: „PL-xxxxSYMBOLzz”, który zawiera:
 - oznaczenie PL – kod przydzielony Rzeczypospolitej Polskiej przez ONZ,
 - kolejne cyfry osobistego numeru członka personelu lotniczego, przydzielonego w rejestrze personelu lotniczego,
 - SYMBOL – symbol literowy wymieniony w tabeli w pkt 1 załącznika nr 1 kolumna 3,
 - dwie ostatnie cyfry roku pierwszego wydania świadectwa kwalifikacji, np. 11,
 - d) część IV zawiera nazwisko i imię posiadacza świadectwa kwalifikacji, wpisane alfabetem łacińskim, nawet wówczas, gdy to imię i nazwisko w języku ojczystym posiadacza świadectwa kwalifikacji jest pisane innym alfabetem,
 - e) część IVa jest przeznaczona na wpisanie daty i miejsca urodzenia w następujący sposób: dd/mm/rrrr, przy czym litery d oznaczają dzień, litery m oznaczają miesiąc, a litery r oznaczają rok,
 - f) część V jest przeznaczona na wpisanie adresu posiadacza świadectwa kwalifikacji: nazwy ulicy, numeru domu i mieszkania, kodu pocztowego, miejscowości, nazwy kraju w języku polskim,
 - g) część VI jest przeznaczona na wpisanie obywatelstwa w języku polskim i angielskim,
 - h) część VII jest przeznaczona na podpis posiadacza świadectwa kwalifikacji,
 - i) część VIII zawiera nazwę organu wydającego świadectwo kwalifikacji w języku polskim: „Urząd Lotnictwa Cywilnego” i angielskim: „Civil Aviation Authority”,

- j) część IX zawiera określenie okresu, na który świadectwo kwalifikacji zostało wydane, w języku polskim i angielskim,
- k) część X jest przeznaczona na podpis Prezesa Urzędu albo osoby wydającej świadectwo kwalifikacji w jego imieniu,
- l) część XI jest przeznaczona na odcisk pieczęci Urzędu Lotnictwa Cywilnego,
- m) część XII jest przeznaczona na wpisy w języku polskim i angielskim:
 - uprawnień i uzupełniających uprawnień instruktorskich nadanych posiadaczowi świadectwa kwalifikacji, podlegających przedłużeniu ważności oraz dat ich pierwszego wydania; wpisy te nie są usuwane w przypadku utraty ważności uprawnienia,
 - przedłużeń ważności wpisanych uprawnień i uzupełniających uprawnień instruktorskich dokonanych przez uprawnionego egzaminatora państwowego,
- n) część XIII jest przeznaczona na wpisanie ograniczeń oraz informacji o biegłości językowej w zakresie języka polskiego lub angielskiego, a także innych informacji wymaganych przez art. 39 Konwencji,
- o) część XIV jest przeznaczona na informację o znaczeniu skrótów użytych w danym świadectwie kwalifikacji we wpisach uprawnień i uzupełniających uprawnień instruktorskich, przedłużeń ich ważności i ograniczeń oraz na inne wpisy.

Szczegółowe warunki i sposób prowadzenia szkolenia lotniczego

W celu zapewnienia właściwych warunków i sposobu prowadzenia szkolenia lotniczego w celu uzyskania świadectw kwalifikacji oraz uprawnień do nich wpisywanych, organizacja szkoleniowa:

- 1) określa i zarządza organizacją zgodnie ze strukturą organizacyjną wspomagającą bezpieczeństwo, efektywność i ciągłość szkolenia;
- 2) zapewnia, że jej struktura określa:
 - a) zakres odpowiedzialności i obowiązki kadry zarządzającej odpowiedzialnej za zadania związane z procesem szkolenia i za zarządzanie jakością,
 - b) zależności i obieg sprawozdawczości pomiędzy różnymi częściami i procesami organizacji;
- 3) zapewnia kadre zarządzającą, do której zalicza się kierownika odpowiedzialnego, kierownika szkolenia, szefa szkolenia teoretycznego, szefa szkolenia praktycznego, kierownika/szefa technicznego, kierownika jakości, z tym że w przypadku organizacji szkoleniowej szkolącej w celu uzyskania świadectwa AFIS dopuszcza się możliwość łączenia niektórych z tych funkcji po uzyskaniu akceptacji Prezesa Urzędu;
- 4) dysponuje bazą dydaktyczną i zapleczem odpowiednimi do rodzaju, zakresu i intensywności oferowanego szkolenia lotniczego, w tym niezbędnymi obiektami oraz urządzeniami;
- 5) zapewnia, że baza dydaktyczna umożliwi osiągnięcie celów szkolenia zawartych w kursach szkoleniowych;
- 6) utrzymuje środki materialne niezbędne dla prowadzenia działalności;
- 7) ubezpiecza się od odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z prowadzonej działalności stosownie do rodzaju oferowanego szkolenia;
- 8) jeżeli korzysta z usług innego podmiotu, zapewnia, że porozumienia o współpracy obejmują wzajemną odpowiedzialność;
- 9) posiada, z zastrzeżeniem pkt 11, system zarządzania jakością, za pomocą którego:
 - a) określa politykę i strategię systemu jakości oraz zapewnia ich stosowanie na wszystkich poziomach organizacji,
 - b) określa program zapewnienia jakości, zawierający procedury przeznaczone do weryfikacji zgodności systemów oraz wszystkich zachodzących procesów z mającymi zastosowanie wymogami, standardami i procedurami,

- c) zapewnia, w formie pisemnych porozumień, że korzystając z usług szkoleniowych innego podmiotu lub podwykonawcy, obejmuje je programem zapewnienia jakości,
 - d) dostarcza dowodów funkcjonowania tego systemu poprzez posiadanie instrukcji systemu jakości i dokumentacji monitorowania zgodności działań organizacji szkoleniowej z procedurami,
 - e) wyznacza przedstawicieli kadry zarządzającej do monitorowania zgodności działań organizacji szkoleniowej z procedurami i właściwośći procedur w celu zapewnienia bezpiecznego i skutecznego przebiegu szkolenia,
 - f) przeprowadza przeglądy systemu jakości i w razie konieczności identyfikuje, właściwie adresuje oraz podejmuje działania naprawcze,
 - g) określa skuteczność zrealizowanych działań naprawczych,
 - h) szkoli personel organizacji w zakresie zapewnienia jakości,
 - i) gromadzi i przechowuje dokumentację monitorowania systemu jakości przez okres nie krótszy niż okres funkcjonowania organizacji szkoleniowej;
- 10) posiada, z wyjątkiem organizacji szkolącej wyłączenie w celu uzyskania świadectwa AFIS, instrukcję systemu jakości, która zawiera co najmniej:
- a) politykę oraz strategię systemu jakości wraz z oświadczeniem kierownika odpowiedzialnego co do założonych celów, jakie system jakości organizacji szkoleniowej ma osiągnąć,
 - b) określenie osób funkcyjnych systemu jakości,
 - c) zakres systemu jakości,
 - d) metody realizacji celów systemu jakości,
 - e) metody pozyskiwania informacji podczas kontroli i audytów,
 - f) dokumentację systemu jakości, a także określa jej obieg w postępowaniu naprawczym oraz zasady i procedury jej przechowywania,
 - g) określenie zakresu odpowiedzialności za jakość podwykonawców szkolenia,
 - h) program zapewnienia jakości zawierający:
 - zakres programu zapewnienia jakości,
 - procedury kontroli jakości z zastosowaniem kart kontrolnych jakości,
 - zasady planowania i prowadzenia audytów systemu jakości,
 - czynności związane z działaniami naprawczymi,
 - ocenę jakości organizacji i zarządzania organizacji szkoleniowej,
 - zasady szkolenia personelu w zakresie zapewnienia jakości;

- 11) szkoleniowiec wyłącznie w celu uzyskania świadectwa AFIS może system zarządzania jakością zastąpić przeglądem organizacji, przy czym:
- a) osobą odpowiedzialną za program przeglądu organizacji szkoleniowej jest kierownik odpowiedzialny lub osoba przez niego wyznaczona wymieniona w pkt 3,
 - b) osoba odpowiedzialna za wykonywanie przeglądów organizacji szkoleniowej posiada znajomość przepisów i procedur FISP TO,
 - c) na program przeglądu organizacji szkoleniowej składają się listy kontrolne obejmujące wszystkie procesy zachodzące w organizacji oraz harmonogram sprawdzania pozycji z listy kontrolnej zapewniający, że każda pozycja jest sprawdzana co najmniej raz na 12 miesięcy,
 - d) przeglądy organizacji szkoleniowej są udokumentowane, stwierdzone niezgodności są zapisane i zgłoszone odpowiednim osobom,
 - e) działania korygujące i zapobiegawcze są zatwierdzane przez osobę odpowiedzialną za program przeglądu organizacji szkoleniowej i są wykonywane w ustalonym terminie,
 - f) kierownik odpowiedzialny jest informowany o wszystkich niezgodnościach oraz, regularnie, o ogólnych wynikach programu przeglądu organizacji szkoleniowej;
- 12) jeżeli posiada certyfikat ISO 9001 wydany przez organizację posiadającą odpowiednią akredytację, obejmujący szkolenie ATS, uznaje się, że w wystarczającym stopniu potwierdza zgodność wymogów, o których mowa w pkt 9–11; w takim przypadku organizacja szkoleniowa przedstawia Prezesowi Urzędu dokumentację związaną z posiadanym certyfikatem;
- 13) opracowuje instrukcję szkolenia, która:
- a) opisuje strategię działalności organizacji szkoleniowej oraz procesy i procedury stosowane w procesie szkolenia,
 - b) jest w pełni zgodna ze wszystkimi dokumentami regulaminowymi oraz obowiązującymi przepisami;
- 14) zapewnia, że przepisy instrukcji szkolenia są rozumiane i stosowane w sposób jednolity przez personel wszystkich komórek organizacyjnych organizacji szkoleniowej;
- 15) udostępnia instrukcję szkolenia całemu personelowi organizacji szkoleniowej;
- 16) utrzymuje aktualność informacji zawartych w instrukcji szkolenia i dokonuje zmian, jeżeli co najmniej:
- a) dokonano zmian w strategii, procedurach lub stosowanych praktykach, lub
 - b) wynikają z doświadczenia w pracy operacyjnej, lub

- c) dokonano zmian w zakresie świadczonych usług szkoleniowych, lub
 - d) zmianie uległa zawartość kursów szkoleniowych, lub
 - e) zainstalowano nowy system lub urządzenia techniczne mające znaczący wpływ na proces szkolenia, lub
 - f) dokonano zmian w certyfikacie, lub
 - g) zachodzi potrzeba utrzymania standaryzacji procesów szkolenia;
- 17) niezwłocznie przekazuje, zatwierdzone przez Prezesa Urzędu, wszelkie zmiany w instrukcji szkolenia wszystkim podmiotom i osobom, którym instrukcja ta została wydana;
- 18) wyznacza osobę odpowiedzialną za realizację przedsięwzięć, o których mowa w pkt 14–16;
- 19) dokonuje przeglądu procesów oraz procedur:
- a) regularnie, co najmniej raz w roku,
 - b) w przypadku zmiany struktury organizacyjnej lub podjęcia współpracy w zakresie szkolenia z innymi podmiotami,
 - c) po wprowadzeniu zmian technologicznych, w szczególności po wprowadzeniu nowych urządzeń i systemów,
 - d) po wprowadzeniu zmian przepisów bezpieczeństwa,
 - e) w innych przypadkach mających wpływ na funkcjonowanie organizacji szkoleniowej;
- 20) zatrudnia odpowiednio liczny i wykwalifikowany personel, gwarantujący, że szkolenie prowadzone w organizacji szkoleniowej odbywa się w sposób bezpieczny, efektywny, ciągły i zrównoważony;
- 21) ustanawia procedury w zakresie rekrutacji i szkolenia personelu;
- 22) prowadzi wykaz informacji dotyczących liczby, statusu, kwalifikacji i lokalizacji personelu wykonującego zadania związane ze szkoleniem i systemem jakości;
- 23) dla personelu organizacji będących podwykonawcą:
- a) posiada dokumenty poświadczające odpowiednie kwalifikacje tego personelu do wykonywania zadań związanych ze szkoleniem,
 - b) zapewnia, że personel ten posiada wystarczającą wiedzę na temat jego roli w zapewnieniu ciągłości szkolenia;
- 24) wykazuje formę świadczenia pracy na jego rzecz przez osoby niebędące jego etatowymi pracownikami;

- 25) zapewnia, że szkolenie teoretyczne prowadzą odpowiednio wykwalifikowani wykładowcy, którzy:
- posiadają odpowiednią wiedzę z dziedziny stanowiącej przedmiot szkolenia,
 - wykazali się umiejętnością korzystania z odpowiednich technik instruktażowych,
 - przećwiczyli techniki szkoleniowe w zakresie procedur będących przedmiotem planowanego szkolenia,
 - przechodzą regularne szkolenia odświeżające wiedzę w celu zachowania kompetencji szkoleniowych;
- 26) zapewnia, że szkolenie w zakresie umiejętności praktycznych prowadzą odpowiednio wykwalifikowani instruktorzy, którzy:
- spełniają wymagania dotyczące poziomu wiedzy teoretycznej i doświadczenia stosownie do prowadzonego szkolenia,
 - wykazali się umiejętnością nauczania i korzystania z odpowiednich technik instruktażowych,
 - przećwiczyli techniki szkoleniowe w procedurach będących przedmiotem planowanego szkolenia,
 - przechodzą regularne szkolenia odświeżające wiedzę i umiejętności w celu zachowania kompetencji szkoleniowych;
- 27) zapewnia, że instruktorzy w zakresie umiejętności praktycznych są także członkami personelu służb ruchu lotniczego posiadającymi ważne uprawnienia do pełnienia tej funkcji;
- 28) zapewnia, że osoby odpowiedzialne za ocenę wiedzy kandydatów podczas szkolenia wstępnego:
- wykazują się umiejętnością do przygotowania i prowadzenia testów i kontroli w tym zakresie,
 - przechodzą regularne szkolenia odświeżające wiedzę, po to, aby stosować aktualne standardy oceny;
- 29) zapewnia, że osoby odpowiedzialne za ocenę umiejętności kandydatów podczas szkolenia wstępnego, poza tym, że spełniają wymagania, o których mowa w pkt 27, są także członkami personelu służb ruchu lotniczego posiadającymi ważne uprawnienia do pełnienia tej funkcji;
- 30) szczegółowo określa kwalifikacje osób prowadzących egzaminy w ramach szkolenia wstępnego, w tym również szkolenia na urządzeniach symulacji ruchu lotniczego;

- 31) posiada procedury określania kompetencji instruktorów i wykładowców w zakresie nauczania;
- 32) posiada program szkolenia wstępnego, odświeżającego oraz doskonalącego dla instruktorów i wykładowców, odpowiedniego do przypisanych im zadań i obowiązków, uwzględniający szkolenia z zakresu wiedzy i umiejętności dotyczące czynnika ludzkiego;
- 33) zapewnia metodykę szkolenia adekwatną do celów, treści i czasu trwania poszczególnych etapów szkolenia;
- 34) zapewnia, że kursy szkoleniowe określają metody szkolenia w odniesieniu do poszczególnych zagadnień w nich zawartych;
- 35) zapewnia, że metodyka szkolenia obejmuje sposób organizacji egzaminów oraz dokonywania ocen;
- 36) dla każdego rodzaju szkolenia opracowuje kurs szkoleniowy;
- 37) zapewnia, że kurs szkoleniowy określa co najmniej:
 - a) przedmioty nauczania wraz z przypisanymi im celami ogólnymi,
 - b) tematy zajęć,
 - c) zagadnienia wraz z przypisanymi im celami szczegółowymi, rodzajami modułów dydaktycznych i liczbą jednostek lekcyjnych;
- 38) na podstawie zatwierdzonych kursów szkoleniowych opracowuje i udostępnia uczestnikom szkolenia tygodniowy harmonogram szkolenia, który:
 - a) podlega zatwierdzeniu przez kierownika odpowiedzialnego;
 - b) zawiera co najmniej chronologiczny układ zajęć w poszczególnych dniach tygodnia z określeniem:
 - przedmiotu i tematu zajęć,
 - godziny rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych zajęć,
 - nazwiska wykładowcy lub instruktora prowadzącego zajęcia,
 - oznaczenia miejsca prowadzenia zajęć;
- 39) prowadzi szkolenia wyłącznie w zakresie określonym w otrzymanym certyfikacie;
- 40) ustanawia i prowadzi system archiwizacji procesu szkolenia gwarantujący:
 - a) kompletność danych w celu umożliwienia rekonstrukcji historii szkolenia każdego kandydata i instruktora lub wykładowcy w organizacji szkoleniowej,
 - b) integralność danych w celu ochrony przechowywanych danych przed usunięciem lub zmianą;

- 41) ustanawia procedurę archiwizacji procesu szkolenia oraz określa zakres archiwizowanej dokumentacji i przechowuje:
- a) szczegółową dokumentację kandydata, aby udokumentować spełnienie wszystkich wymagań szkolenia przez okres wykonywania czynności wynikających ze świadectwa kwalifikacji, którego dotyczyło szkolenie,
 - b) dokumentację rejestracji kwalifikacji oraz szkoleń instruktorów i wykładowców ośrodka przez okres 5 lat od dnia, w którym osoby te zaprzestały pełnienia obowiązków na rzecz tej organizacji szkoleniowej,
 - c) dokumentację naboru kandydatów oraz organizacji i prowadzenia szkolenia ze szczególnym uwzględnieniem ewidencji szkolenia przez okres funkcjonowania organizacji szkoleniowej.

Minimum wymaganych informacji, jakie powinna zawierać instrukcja szkolenia

1. CZĘŚĆ OGÓLNA

1.1. Wstęp.

Informacje dotyczące zakresu stosowania instrukcji

1.2. Spis treści

1.3. Administrowanie dokumentem:

- 1) procedura wprowadzania i zatwierdzania zmian;
- 2) procedura aktualizacji i stwierdzania aktualności instrukcji;
- 3) nakład instrukcji oraz wykaz egzemplarzy wzorcowych i użytkowych;
- 4) wykaz wprowadzonych zmian;
- 5) wykaz aktualnych stron;
- 6) osoba odpowiedzialna za utrzymanie aktualności informacji zawartych w instrukcji.

1.4. Słownik terminów oraz odpowiadających im skrótów i definicji użytych w instrukcji.

1.5. Opis zakresu szkolenia wynikający z posiadanego certyfikatu oraz wykaz kursów szkoleniowych, których instrukcja dotyczy.

1.6. Struktura i zadania organizacji szkoleniowej wraz ze schematem organizacyjnym.

1.7. Kwalifikacje, zakres odpowiedzialności, obowiązki i zastępstwa kierownictwa oraz personelu organizacji szkoleniowej, a w szczególności:

- 1) kierownika odpowiedzialnego;
- 2) kierownika jakości;
- 3) kierownika szkolenia;
- 4) szefa szkolenia teoretycznego;
- 5) szefa szkolenia praktycznego;
- 6) kierownika/szefa technicznego;
- 7) instruktorów/wykładowców szkolenia teoretycznego w zakresie konkretnych przedmiotów nauczania;
- 8) instruktorów szkolenia praktycznego.

1.8. Imienny wykaz członków kierownictwa organizacji szkoleniowej.

1.9. Imienny wykaz kadry dydaktycznej organizacji szkoleniowej z podaniem kwalifikacji i uprawnień właściwych dla rodzaju i zakresu szkolenia (może być w formie załącznika do instrukcji).

1.10. Opis infrastruktury, wyposażenia i urządzeń będących w dyspozycji organizacji szkoleniowej na potrzeby szkolenia, a w szczególności:

- 1) liczba budynków oraz liczba i rozmiar pomieszczeń (np. sal wykładowych) wraz z wyposażeniem;
- 2) pomoce szkoleniowe;

3) urządzenia treningowe.

2. SZKOLENIE PERSONELU ORGANIZACJI SZKOLENIOWEJ

2.1. Osoby odpowiedzialne za utrzymanie standardów nauczania przez instruktorów i wykładowców.

2.2. Procedury określania bieżących kompetencji instruktorów i wykładowców w zakresie nauczania.

2.3. Szczegóły odnośnie do programu szkolenia wstępnego, odświeżającego oraz doskonalącego dla instruktorów i wykładowców.

3. SZKOLENIE KANDYDATÓW W CELU UZYSKANIA LICENCJI, ŚWIADECTW KWALIFIKACJI I UPRAWNIEN DO NICH WPISYWANYCH

3.1. Ogólne wstępne (progowe) wymagania odnośnie do kandydatów, w tym obcokrajowców.

3.2. Szkolenie wstępne.

1) szkolenie podstawowe:

- a) planowanie i organizacja szkolenia,
- b) przebieg szkolenia,
- c) kontrola postępów i wyników szkolenia,
- d) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa,
- e) dokumentacja podlegająca archiwizacji;

2) szkolenie w zakresie uprawnienia:

- a) planowanie i organizacja szkolenia,
- b) przebieg szkolenia,
- c) kontrola postępów i wyników szkolenia,
- d) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa,
- e) dokumentacja podlegająca archiwizacji.

3.3. Szkolenie w jednostce:

- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
- 2) przebieg szkolenia;
- 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
- 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
- 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.

4. POZOSTAŁE SZKOLENIA

4.1. Szkolenie w celu uzyskania uzupełniającego uprawnienia instruktorskiego instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI):

- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
- 2) przebieg szkolenia;
- 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
- 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
- 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.

4.2. Szkolenie do uzyskania uzupełniającego uprawnienia instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (STDI):

- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
 - 2) przebieg szkolenia;
 - 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
 - 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
 - 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.
- 4.3. Szkolenie odświeżające:
- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
 - 2) przebieg szkolenia;
 - 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
 - 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
 - 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.
- 4.4. Szkolenie w sytuacjach anormalnych i awaryjnych:
- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
 - 2) przebieg szkolenia;
 - 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
 - 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
 - 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.
- 4.5. Szkolenie odbywane w celu utrzymania albo przywrócenia wiedzy i umiejętności personelu ATS:
- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
 - 2) przebieg szkolenia;
 - 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
 - 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
 - 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.
- 4.6. Szkolenie językowe:
- 1) planowanie i organizacja szkolenia;
 - 2) przebieg szkolenia;
 - 3) kontrola postępów i wyników szkolenia;
 - 4) dokumentacja i sprawozdawczość szkoleniowa;
 - 5) dokumentacja podlegająca archiwizacji.

5. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLENIA

- 5.1. Obowiązki i uprawnienia słuchacza związane z uczestnictwem w szkoleniu.
- 5.2. Procedury współpracy pomiędzy komórkami szkoleniowymi organizacji szkoleniowej.
- 5.3. Procedury poprawy niesatysfakcjonujących wyników szkolenia.
- 5.4. Procedury zmiany instruktora szkolenia praktycznego.
- 5.5. Maksymalna liczba zmian instruktora szkolącego kandydata.
- 5.6. Wewnętrzny system informacji zwrotnej służący wykrywaniu niedociągnięć w procesie szkolenia.
- 5.7. Procedury zawieszenia kandydata w obowiązkach uczestnika szkolenia.

6. WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE SZKOLENIA Z INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LOTNICZĄ

- 6.1. Zakres współpracy w zakresie szkolenia z innymi podmiotami prowadzącymi działalność lotniczą.
- 6.2. Procedury wyboru podmiotów zewnętrznych na podwykonawców szkolenia.
- 6.3. Wymagania stawiane podmiotom zewnętrznym chcącym zakwalifikować się jako podwykonawcy szkolenia.
- 6.4. Odpowiedzialność cywilna za szkolenie przez podwykonawcę szkolenia.
- 6.5. Nadzór nad należytym wypełnianiem powierzonych zadań przez podwykonawcę szkolenia.

7. SYSTEM ARCHIWIZACJI PROCESU SZKOLENIA

- 7.1. Procedura archiwizacji procesu szkolenia.
- 7.2. Zakres archiwizowanej dokumentacji ze wskazaniem nazw konkretnych dokumentów.

8. SYSTEM JAKOŚCI

- 8.1. Krótki opis systemu zarządzania jakością z odniesieniem do instrukcji systemu jakości.

9. ZAŁĄCZNIKI

- 9.1. Wzory dokumentów.

Minima programowe do szkoleń kandydatów ubiegających się o świadectwo FIS i uprawnień do niego wpisywanych oraz o świadectwo AFIS

1. Minimum programowe do szkolenia kandydatów ubiegających się o świadectwo FIS i uprawnienia do niego wpisywane obejmuje następujące przedmioty:

- 1) prawo lotnicze: lotnicze organizacje krajowe i międzynarodowe, przepisy kwalifikowania informatorów FIS, przepisy i procedury ruchu lotniczego, przestrzeń powietrzna i trasy ATS, jednostki miar stosowane w lotnictwie, raportowanie nieprawidłowości w ruchu lotniczym;
- 2) zarządzanie ruchem lotniczym: służby ruchu lotniczego, służba alarmowa, zarządzanie przestrzenią powietrzną, zasady prowadzenia łączności radiotelefonicznej, frazeologia radiotelefoniczna w języku polskim i angielskim, ustawienia wysokościomierza i przydział poziomów lotu, źródła i zobrazowanie danych na stanowisku operacyjnym, a dla uprawnienia RIS również stosowanie radaru w FIS;
- 3) meteorologia: organizacja osłony meteorologicznej dla lotnictwa, skład i struktura atmosfery, atmosfera standardowa, ciepło i temperatura, ciśnienie powietrza, masy powietrza i fronty atmosferyczne, systemy mezoskalowe, zjawiska atmosferyczne, widzialność, zagrożenia meteorologiczne dla lotnictwa, źródła informacji meteorologicznych dla lotnictwa oraz ich pozyskiwanie i interpretacja;
- 4) nawigacja: kula ziemiska i jej odwzorowanie na mapach, mapy lotnicze, magnetyzm Ziemi, systemy współrzędnych oraz kierunek i odległość, wpływ wiatru na tor lotu statku powietrznego, rodzaje prędkości, nawigacja wzrokowa, systemy nawigacji instrumentalnej;
- 5) statek powietrzny: zasady lotu, elementy składowe i elementy sterowania statku powietrznego, zasada działania oraz zalety i wady silników lotniczych, systemy i przyrządy statku powietrznego, kategorie statków powietrznych, czynniki wpływające na osiągi statku powietrznego, a dla uprawnienia RIS również zasada działania transpondera;
- 6) czynnik ludzki: wpływ stanu zdrowia, samopoczucia i środków psychoaktywnych na pracę, praca zespołowa, podstawowe potrzeby ludzi w pracy, stres, błąd ludzki, komunikacja, środowisko pracy;
- 7) urządzenia i systemy: wyposażenie techniczne stanowisk pracy informatora FIS, teoria radia, stała telekomunikacyjna sieć lotnicza, systemy stosowane do automatycznego

rozpowszechniania danych, ograniczenia związane z obniżeniem sprawności urządzeń i systemów, a dla uprawnienia RIS również radar pierwotny i wtórny;

- 8) środowisko zawodowe: cywilne i wojskowe służby ATS, użytkownicy przestrzeni powietrznej i ich potrzeby, ochrona środowiska.

2. Minimum programowe do szkolenia kandydatów ubiegających się o świadectwo AFIS obejmuje następujące przedmioty:

- 1) prawo lotnicze: lotnicze organizacje krajowe i międzynarodowe, przepisy kwalifikowania informatorów AFIS, przepisy i procedury ruchu lotniczego, struktura przestrzeni powietrznej, przepisy dotyczące lotnisk, jednostki miar stosowane w lotnictwie, raportowanie nieprawidłowości w ruchu lotniczym;
- 2) zarządzanie ruchem lotniczym: służby ruchu lotniczego, służba alarmowa, zarządzanie przestrzenią powietrzną, zasady prowadzenia łączności radiotelefonicznej, frazeologia radiotelefoniczna w języku polskim i angielskim, ustawienia wysokościomierza, zależność pomiędzy poziomem przejściowym, bezwzględną wysokością przejściową i warstwą przejściową, źródła i zobrazowanie danych na stanowisku operacyjnym informatora AFIS;
- 3) meteorologia: organizacja osłony meteorologicznej dla lotnictwa, skład i struktura atmosfery, atmosfera standardowa, ciepło i temperatura, ciśnienie powietrza, masy powietrza i fronty atmosferyczne, systemy mezoskalowe, zjawiska atmosferyczne, widzialność, zagrożenia meteorologiczne dla lotnictwa, źródła informacji meteorologicznych dla lotnictwa oraz ich pozyskiwanie i interpretacja;
- 4) nawigacja: kula ziemiska i jej odwzorowanie na mapach, mapy lotnicze, magnetyzm Ziemi, systemy współrzędnych oraz kierunek i odległość, wpływ wiatru na tor lotu statku powietrznego, rodzaje prędkości, nawigacja wzrokowa, systemy nawigacji instrumentalnej;
- 5) statek powietrzny: zasady lotu, elementy składowe i elementy sterowania statku powietrznego, zasada działania oraz zalety i wady silników lotniczych, systemy i przyrządy statku powietrznego, kategorie statków powietrznych, czynniki wpływające na osiągi statku powietrznego;
- 6) czynnik ludzki: wpływ stanu zdrowia, samopoczucia i środków psychoaktywnych na pracę, indywidualne zachowanie, podstawowe potrzeby ludzi w pracy, stres, błąd ludzki, komunikacja, środowisko pracy;

- 7) urządzenia i systemy: wyposażenie techniczne stanowisk pracy informatora AFIS, teoria radia, stała telekomunikacyjna sieć lotnicza, systemy stosowane do automatycznego rozpowszechniania danych, ograniczenia związane z obniżeniem sprawności urządzeń i systemów;
- 8) środowisko zawodowe: cywilne i wojskowe służby ATS, użytkownicy przestrzeni powietrznej i ich potrzeby, ochrona środowiska;
- 9) lotniska: charakterystyczne dane lotniska, informacje przekazywane pomiędzy AFIS i zarządzającym lotniskiem, pole ruchu naziemnego, pole manewrowe, drogi startowe, przeszkody, lokalizacja naziemnego wyposażenia lotniskowego.

Szczegółowe wymagania dla personelu FIS dotyczące szkolenia w celu utrzymania uprawnień uzupełniających w jednostce

1. Na szkolenie uzupełniające składają się następujące rodzaje szkoleń:

- 1) szkolenia odbywane w celu utrzymania bądź przywrócenia wiedzy i umiejętności personelu FIS;
- 2) szkolenia odświeżające;
- 3) szkolenia w sytuacjach anormalnych i awaryjnych;
- 4) w uzasadnionych przypadkach – szkolenia językowe.

2. Szkolenie uzupełniające składa się z części teoretycznej i praktycznej, z uwzględnieniem symulacji.

3. Czas trwania każdego ze szkoleń jest określany zgodnie z funkcjonalnymi potrzebami personelu FIS pracującego w jednostce, a zwłaszcza z uwagi na:

- 1) zmiany lub planowane zmiany procedur;
- 2) zmiany lub planowane zmiany urządzeń;
- 3) ogólne wymogi związane z zarządzaniem bezpieczeństwem.

4. Szkolenie w celu utrzymania albo przywrócenia wiedzy i umiejętności personelu FIS jest prowadzone w następstwie negatywnego wyniku sprawdzenia wiadomości lub umiejętności w okolicznościach przewidzianych w rozporządzeniu oraz w procedurach programu utrzymania wiedzy i umiejętności w jednostce.

5. Zakres szkolenia w celu utrzymania albo przywrócenia wiedzy i umiejętności personelu FIS określa się na podstawie protokołu przeprowadzonej oceny.

6. Kurs szkoleniowy opracowany na podstawie informacji opisanych w ust. 5 podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu.

7. Szkolenie odświeżające zapewnia personelowi FIS utrzymanie właściwego poziomu:

- 1) wiedzy z zakresu przepisów międzynarodowych, krajowych oraz procedur lokalnych;
- 2) umiejętności w zakresie zapewnianej służby;
- 3) wiedzy z zakresu bezpieczeństwa, ochrony i zarządzania sytuacjami kryzysowymi.

8. Organizacja szkoleniowa opracowuje kurs szkolenia odświeżającego, który:

- 1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 7;
- 2) podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu;
- 3) jest aktualizowany na podstawie wniosków ze zdarzeń lotniczych oraz doświadczeń personelu FIS wynikających z pracy na stanowiskach operacyjnych;

- 4) niezależnie od okoliczności opisanych w pkt 3, jest poddawany przeglądowi co najmniej raz na 3 lata.

9. Kurs szkolenia odświeżającego:

- 1) opracowuje się osobno dla informatorów FIS oraz informatorów AFIS;
- 2) zawiera moduł ogólny, zapoznający personel FIS ze zmianami w przepisach, procedurach i praktykach, które miały miejsce w okresie poprzedzającym szkolenie i które odnoszą się do związanych z nimi zadań, obejmujący zakres, o którym mowa w ust. 7 pkt 1 i 3;
- 3) zawiera moduły do szkolenia w ramach konkretnych uprawnień, obejmujące zakres, o którym mowa w ust. 7 pkt 2.

10. Szkolenie w sytuacjach anormalnych i awaryjnych zapewnia personelowi FIS:

- 1) nabycie i utrzymanie wiedzy i umiejętności umożliwiających udzielanie pomocy załogom statków powietrznych w sytuacjach anormalnych i awaryjnych;
- 2) postępowanie w sytuacjach lub okolicznościach szczególnych w organie ATS.

11. Organizacja szkoleniowa opracowuje kurs szkolenia w sytuacjach anormalnych i awaryjnych, który:

- 1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 10;
- 2) podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu;
- 3) jest aktualizowany na podstawie wniosków ze zdarzeń lotniczych oraz doświadczeń personelu FIS płynących z pracy na stanowiskach operacyjnych;
- 4) niezależnie od okoliczności, o których mowa w pkt 3, jest poddawany przeglądowi co najmniej raz na 2 lata.

12. Kurs-szkoleniowy w zakresie sytuacji anormalnych i awaryjnych:

- 1) opracowuje się osobno dla informatorów FIS oraz informatorów AFIS;
- 2) zawiera w szczególności:
 - a) przypomnienie przepisów i procedur odnoszących się do postępowania w sytuacjach anormalnych i awaryjnych, zarówno w powietrzu, jak i na ziemi,
 - b) przypomnienie obowiązków personelu FIS w zakresie postępowania w sytuacjach anormalnych i awaryjnych,
 - c) studium przypadku wraz z wprowadzeniem do ćwiczenia na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego,
 - d) ćwiczenie na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego pozwalające na praktyczne przećwiczenie zdarzenia w powietrzu lub na ziemi,

- e) ćwiczenie na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego pozwalające na przećwiczenie postępowania w przypadku degradacji systemów zabezpieczających pracę personelu FIS,
- f) omówienie wyników ćwiczeń na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego,
- g) zbiór list kontrolnych na wypadek wystąpienia sytuacji anormalnych i awaryjnych zarówno w powietrzu, jak i na ziemi.

13. Szkolenie w sytuacjach anormalnych i awaryjnych może być prowadzone w formie szkolenia zintegrowanego ze szkoleniem odświeżającym.

14. Szkolenie językowe zapewnia personelowi ATS utrzymanie kompetencji językowych na wymaganym poziomie.

15. Organizacja szkoleniowa opracowuje kurs szkolenia językowego osobno dla informatorów FIS oraz informatorów AFIS.

16. Kurs szkolenia językowego podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu.

17. Zakres kursów szkolenia językowego:

- 1) jest dostosowany do wymagań zawartych w przepisach w sprawie licencjonowania personelu lotniczego lub we właściwych przepisach międzynarodowych;
- 2) obejmuje zagadnienia dotyczące frazeologii lotniczej oraz zrozumiałej komunikacji.

Minimum programowe do szkolenia w zakresie OJTI lub STDI

1. W niniejszym załączniku zostały zastosowane następujące określenia zamieszczone w porządku alfabetycznym wraz z definicją albo opisem znaczenia:

- 1) demonstracja – metoda szkolenia praktycznego na stanowisku operacyjnym dostarczająca szkolonemu właściwej wiedzy związanej z przygotowaniem do wykonania zadania i jest posunięciem w kierunku zrozumienia tego zadania;
- 2) interwencja – kształtowanie niewizualnych zadań szkolonego (jego procesów poznawczych), przez ingerencję bezpośrednio w jego wizualne zadania lub w końcu przez przejmowanie odpowiedzialności i kierowania zadaniami zapewnianej służby ruchu lotniczego;
- 3) ocena – rozważanie wszystkich lub jednostkowych aspektów działania szkolonego; może być dokonana w formie ustnej lub pisemnej opinii na temat bieżącego stanu ocenianego szkolonego oraz prawdopodobieństwa wystąpienia określonych zachowań u tej osoby w przyszłości, w zależności, czy jest to ocena kształtująca czy podsumowująca;
- 4) szkolony – członek personelu ATS w trakcie szkolenia w celu uzyskania kolejnego uprawnienia lub przywrócenia ważności uprawnienia, które utraciło swoją ważność.

2. Minimum programowe do szkolenia w zakresie OJTI lub STDI obejmuje następujące przedmioty:

- 1) wprowadzenie do kursu: ewolucja organizacji szkolenia w zakresie OJTI, uczestnicy szkolenia, zawartość programu szkolenia, role uczestników procesu szkolenia, proces oceny;
- 2) organizacja szkolenia: minimum programowe i cele szkoleniowe dla personelu ATS, cel opracowania, zawartość, organizacja i stosowanie kursu w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce, narzędzia wykorzystywane w procesie szkolenia, rola i odpowiedzialność personelu biorącego udział w szkoleniu w jednostce;
- 3) czynnik ludzki: motywacja, zachowanie człowieka, informacja zwrotna (feedback), sposoby przyswajania wiedzy i umiejętności, cele szkolenia, komunikacja w zespołach osobowych, świadomość sytuacyjna, modele psychologiczne, zachowanie i spójność zespołowa, komunikacja werbalna i niewerbalna, bariery w komunikacji i style komunikacji, rozwiązywanie konfliktów, asertywność, profil zawodowy i osobowy OJTI, stres;

- 4) metodyka szkolenia: sposoby zadawania pytań, odprawa przed rozpoczęciem sesji szkoleniowej (briefing), demonstracja, angażowanie szkolonego, nadzór, interwencja, odprawa po zakończonej sesji szkoleniowej (debriefing);
- 5) metody oceny i sporządzanie raportów: obowiązki instruktora OJT w procesie dokonywania oceny, czynniki wpływające na proces oceny, metody dokonywania oceny, sporządzanie i wykorzystanie raportów.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie licencjonowania personelu służb ruchu lotniczego stanowi wypełnienie upoważnienia ustawowego określonego w art. 104 ust. 1a ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 605, z późn. zm.).

1. Cel projektowanej regulacji

Celem projektowanej regulacji jest dostosowanie prawa krajowego do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/340 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiającego wymagania techniczne i procedury administracyjne dotyczące licencji i certyfikatów kontrolerów ruchu lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008, zmieniającego rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 923/2012 i uchylającego rozporządzenie Komisji (UE) nr 805/2011 (Dz. Urz. UE L63 z 06.03.2015, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2015/340”. Projekt co do zasady polega na powtórzeniu przepisów obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego (Dz. U. poz. 471, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 471/2013”, przy jednoczesnym uwzględnieniu nowego prawa UW (tj. ww. rozporządzenia nr 2015/340). Dostosowanie przepisów polega głównie na:

- 1) usunięciu z aktu wykonawczego z upoważnienia art. 104 ust. 1a ustawy – Prawo lotnicze przepisów, które znalazły się w rozporządzeniu nr 2015/340 (dla uniknięcia efektu podwójnej regulacji);
- 2) dodaniu nowych regulacji, bez których funkcjonowanie nadzoru nad procesami szkolenia i utrzymywania kompetencji personelu ATC byłoby bardzo utrudnione, lub wręcz niemożliwe;
- 3) ujednoczeniu nazw niektórych dokumentów i uprawnień uzupełniających dla personelu ATS;
- 4) określeniu warunków, jakie powinny spełniać organizacje szkoleniowe szkolące zarówno personel ATC i personel FIS, dla uniknięcia zbędnych obciążeń związanych z utrzymaniem dwóch oddzielnych certyfikatów (ATCO TO oraz FISP TO).

W projekcie dokonano również niewielkich zmian w przepisach dotyczących personelu FIS będących wynikiem doświadczeń płynących z trzyletniego stosowania rozporządzenia nr 471/2013. Zmiany te opisano poniżej.

2. Zakres regulacji

W projekcie rozporządzenia ujednoczono i dostosowano słownictwo do skrótów, zwrotów i wyrażen używanych w rozporządzeniu nr 2015/340. W związku z tym:

1. Dotychczasową, tj. stosowaną w obecnie obowiązującym akcie wykonawczym z tej samej co projekt delegacji ustawowej, definicję „program szkolenia podstawowego” zmieniono na „kurs szkolenia podstawowego”.

2. Dotychczasowy „program szkolenia w zakresie uprawnienia” zmieniono na „kurs szkolenia w zakresie uprawnienia”.
3. Dotychczasowy plan szkolenia w jednostce zmieniono na „kurs w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce”.
4. Dotychczasowe „szkolenie w sytuacjach szczególnych i niebezpiecznych” zmieniono na „szkolenie w sytuacjach anormalnych i awaryjnych”.
5. Dotychczasowy „program szkolenia w sytuacjach szczególnych i niebezpiecznych” zmieniono na „kurs szkolenia w sytuacjach anormalnych i awaryjnych”.
6. Dotychczasowe „szkolenie początkowe” zmieniono na „szkolenie przygotowawcze”.
7. Dotychczasowe „szkolenie zasadnicze” zmieniono na „szkolenie operacyjne”.
8. Dotychczasowy „specjalny program szkolenia” zmieniono na „specjalny kurs szkoleniowy”.
9. Dotychczasowe „uzupełniające uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego - OSTI” zmieniono na „uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego - STDI”.
10. Dotychczasowe określenie „instruktor OST” zmieniono na „instruktor STD”.

W rozdziale 1 – Przepisy ogólne:

1. W § 2 ust. 1 pkt 9 dostosowano dotychczas obowiązującą nazwę „instruktora OST” do nazwy obowiązującej w rozporządzeniu nr 2015/340 przemianowując ją na „instruktor STD”.
2. W § 2 ust. 1 pkt 13 dodano, co w rozporządzeniu oznacza określenie „personel ATC”.
3. W § 2 ust. 1 pkt 14 dodano, co w rozporządzeniu oznacza określenie „personel FIS”.
4. W § 2 ust. 1 pkt 17, w miejsce „rozporządzenia nr 805/2011” dodano, co w rozporządzeniu oznacza określenie „rozporządzenie nr 2015/340”.
5. W § 2 ust. 1 pkt 18 dostosowano dotychczas obowiązującą nazwę uzupełniającego uprawnienia specjalnego instruktora symulatorowego „OSTI” do nazwy obowiązującej w rozporządzeniu nr 2015/340 przemianowując ją na uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego „STDI”. Pozostałe wymogi w zakresie uprawnienia uzupełniającego instruktora STD nie uległy zmianie.
6. W § 2 ust. 2 pkt 3 dostosowano dotychczas obowiązującą nazwę „ośrodka” do nazwy obowiązującej w rozporządzeniu nr 2015/340 przemianowując ją na „organizacja szkoleniowa”.
7. W § 2 ust. 2 pkt 10 dodano, co w rozporządzeniu oznacza określenie „uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej”.

W rozdziale 2 – Szczegółowe warunki i sposób wydawania, wymiany, cofania, ograniczania, zawieszania i przywracania licencji i świadectw kwalifikacji oraz wynikających z nich uprawnień:

1. W celu uniknięcia podwójnej regulacji przepisów dotyczących praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego i kontrolerów ruchu lotniczego, w § 4, 7 i 12 zastosowano odwołania do konkretnych przepisów rozporządzenia nr 2015/340.
2. Z § 7 ust. 1 pkt 2 usunięto słowo „utracie”, gdyż po ostatniej zmianie rozporządzenia nr 471/2013 okoliczność utraty ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka nie jest podstawą do wymiany licencji lub świadectwa kwalifikacji.
3. W § 7 ust. 3, dla zachowania zgodności z ATCO.B.030 lit. a w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340 dodano zapis o warunkach wymiany licencji albo świadectwa kwalifikacji.

W rozdziale 3 – Szczegółowe warunki i sposób uznawania, zawieszania uznania, cofania uznania i przywracania uznania obcych licencji i świadectw kwalifikacji oraz wynikających z nich uprawnień, wydanych przez właściwy organ obcego państwa:

1. W § 13 zawężono zakres uznawania do dokumentów równoważnych świadectwom kwalifikacji, wydanych przez właściwy organ lub uprawniony podmiot państwa innego niż państwo polskie. Zgodnie z ATCO.A.010 rozporządzenia nr 2015/340, licencje wydane w państwach członkowskich są wymieniane a nie uznawane. Z kolei państwa obce nie szkolą swojego personelu ATC zgodnie z tym rozporządzeniem. W efekcie, nie można bezpośrednio uznać dokumentu, jakim jest licencja, czy wpisane do niej uprawnienie, lecz można uznać wcześniej nabytą wiedzę i umiejętności i tym samym skrócić okres szkolenia do uzyskania licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego.
2. W § 14 ust. 1 określono zakres dokumentów, jakie musi dołączyć kandydat do wniosku o uznanie świadectwa kwalifikacji. Wymagania w zakresie szkolenia personelu FIS są przepisami krajowymi, więc w każdym przypadku występuje konieczność porównania zakresu szkolenia odbytego w obcym państwie z wymogami krajowymi w tym zakresie.
3. W § 15 pkt 3 określono, że „warunkiem uznania obcej licencji oraz korzystania z niej jest wykazanie się biegłością językową w zakresie języka polskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym, zarówno w zakresie frazeologii lotniczej, jak i zrozumiałej komunikacji”. Dotychczas wykazanie się biegłością językową w zakresie języka polskiego co najmniej na poziomie 4 operacyjnym było wymagane po uzyskaniu przez kandydata świadectwa uznania. Dokonana zmiana ułatwi instytucjom zapewniającym służby ATS podjęcie decyzji co do możliwości zatrudnienia obcokrajowca we własnych strukturach wiedząc, że kandydat posługuje się językiem polskim z wymaganą biegłością.
4. W § 16 ust. 2 określono, że w celu przyznania uprawnienia uzupełniającego w jednostce, instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego, a nie jak dotychczas Prezes Urzędu, określa odpowiednią jednostkę, sektor lub stanowisko pracy, na które prowadzący szkolenie opracuje i przedstawi do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu kurs w zakresie uprawnienia uzupełniającego w

jednostce, uwzględniając we właściwy sposób nabytą wiedzę, umiejętności i doświadczenie kandydata. Taka zmiana przepisu jest zgodna z realnym zakresem kompetencji Prezesa Urzędu, który nie ma realnego wpływu na obsadę stanowisk operacyjnych w instytucjach zapewniających ATS.

W rozdziale 4 – Szczegółowe warunki i sposób sprawdzania kwalifikacji lotniczych:

1. W celu uniknięcia podwójnej regulacji przepisów dotyczących praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego i kontrolerów ruchu lotniczego, w § 20 zastosowano odwołanie do konkretnych przepisów rozporządzenia nr 2015/340.
2. W § 21 ust. 1 wprowadzono wymóg informowania Prezesa Urzędu, z wyprzedzeniem co najmniej 14 dni, o planowanych egzaminach i ocenach po ukończeniu szkoleń, na podstawie których Prezes Urzędu wyda określone licencje lub uprawnienia/uprawnienia uzupełniające do nich wpisywane. Do tej pory egzaminy teoretyczne i praktyczne, na podstawie których wydawane były licencje i uprawnienia do nich wpisywane, były prowadzone przed egzaminatorami komisji egzaminacyjnej, a więc pod nadzorem Prezesa Urzędu. Zgodnie z rozporządzeniem nr 2015/340, teraz takie egzaminy i oceny będą prowadzone przez egzaminatorów i osoby oceniające w organizacjach szkoleniowych. Stąd, dla zachowania możliwości prowadzenia przez Prezesa Urzędu nadzoru nad procesami egzaminowania i oceny, konieczne stało się informowanie o planowanych egzaminach i ocenach. W paragrafie tym określono również zakres przekazywanych informacji.
3. W § 22 ust. 1 wprowadzono wymóg informowania z wyprzedzeniem co najmniej 30 dni przez instytucję zapewniającą służby ruchu lotniczego Prezesa Urzędu o planowanych ocenach wiedzy i umiejętności przy przedłużaniu lub wznowianiu uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Do tej pory oceny wiedzy i umiejętności, na podstawie których przedłużane były uprawnienia uzupełniające w jednostce, były prowadzone przed egzaminatorami Komisji Egzaminacyjnej ULC, a więc pod nadzorem Urzędu. Zgodnie z rozporządzeniem nr 2015/340, teraz takie oceny będą prowadzone przez osoby oceniające w instytucji zapewniającej służby ruchu lotniczego. Stąd, dla zachowania możliwości prowadzenia przez Prezesa Urzędu nadzoru nad ocenami, konieczne stało się informowanie o planowanych ocenach wiedzy i umiejętności. W paragrafie tym określono również zakres przekazywanych informacji oraz określono sposób przekazania informacji o planowanych ocenach.
4. W § 23 ustalono sposób, w jaki kontroler ruchu lotniczego przedłużający uprawnienie uzupełniające w jednostce wykazuje się przed osobą oceniającą spełnieniem wymagań zatwierdzonego programu utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce.
5. W § 24 ust. 1 pkt 4 zapis dotyczący sprawdzenia wiedzy i umiejętności lotniczych członków personelu FIS uzupełniono o „lub wpisane do niego uprawnienie”. Dotychczas sprawdzenie takie było dokonywane, jeżeli świadectwo kwalifikacji członka personelu ATS zostało

zawieszono na skutek powstania uzasadnionego przypuszczenia, że członek personelu ATS nie posiada wymaganej wiedzy lub umiejętności, w szczególności w wyniku badania wypadku albo incydentu lotniczego lub wykonywania czynności nadzoru lotniczego. Nie przewidziano możliwości, w której zawieszeniu uległo tylko określone uprawnienie. Proponowany zapis eliminuje to niedopatrzenie.

W rozdziale 5 – Szczegółowe warunki i sposób prowadzenia rejestru personelu ATS:

1. W § 26 ust. 1 powołano się na wymóg rozporządzenia nr 2015/340, który wymaga od Prezesa Urzędu ustanowienia systemu prowadzenia rejestrów, który umożliwia odpowiednie przechowywanie, dostępność i rzetelne monitorowanie procesów wydawania licencji, uprawnień, uprawnień uzupełniających i certyfikatów oraz sprawowania stałego nadzoru nad posiadaczami tego typu licencji, uprawnień, uprawnień uzupełniających i certyfikatów.
2. W § 29 określono, że teczkę osobową personelu ATS przechowuje się (w zależności od przypadku) od 3 do 10 lat. Nie stoi to w sprzeczności z przepisem ATCO.AR.B.015 lit. c w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340, który określa że rejestry są przechowywane przez co najmniej 5 lat, a w przypadku licencji personelu – przez co najmniej 10 lat po wygaśnięciu uprawnienia uzupełniającego wpisanego do licencji, ponieważteczka po okresie wskazanym w § 29 jest przekładana do archiwum w Rejestrze Personelu Lotniczego (osobny regał) i jest tam przechowywana zgodnie z oddzielnymi przepisami przez okres 50 lat.

W rozdziale 6 – Szczegółowe warunki i sposób prowadzenia szkolenia lotniczego oraz uzyskiwania kwalifikacji lotniczych:

1. W celu uniknięcia podwójnej regulacji przepisów dotyczących szkolenia lotniczego oraz uzyskiwania kwalifikacji lotniczych personelu ATC, w § 30–33 zastosowano odwołania do konkretnych przepisów rozporządzenia nr 2015/340.
2. W § 30 ust. 3 określono, że organizacja szkoleniowa szkoląca kontrolerów ruchu lotniczego, w ramach wymagania dla systemu zarządzania organizacją szkoleniowej, o którym mowa w ATCO.OR.C.001 lit. c w załączniku III do rozporządzenia nr 2015/340, prowadzi analizę bezpieczeństwa na okoliczność szkolenia kandydata na członka personelu ATC lub członka personelu ATC do kolejnego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego, jeśli szkolenie w zakresie poprzedniego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego zakończyło się niepowodzeniem. Zgodnie z powołanym przepisem, organizacja szkoleniowa w ramach identyfikacji zagrożeń bezpieczeństwa lotniczego związanych z działaniami tej organizacji, ocenia i zarządza powiązaniem ryzykiem, w tym, podejmuje działania zmierzające do zmniejszenia ryzyka i zweryfikowania ich skuteczności. Przepis ma na celu wychwycenie, na wczesnym etapie szkolenia, przypadków, w których proponuje się kontynuację szkolenia osoby, która napotkała trudności w osiągnięciu docelowych wyników szkolenia i z tego powodu przerwała dotychczasowe szkolenie. Dalsze szkolenie takiej osoby, w ramach innego

uprawnienia lub innego stanowiska operacyjnego, winno być poprzedzone analizą bezpieczeństwa, która wykaże, że stwierdzone trudności nie będą źródłem zagrożeń podczas dalszego szkolenia.

3. W § 30 ust. 5 określono, że organizacja szkoleniowa szkoląca kontrolerów ruchu lotniczego spełniająca wymagania określone w załączniku III do rozporządzenia nr 2015/340 może być upoważniona do szkolenia personelu FIS bez konieczności odrębnego spełniania szczegółowych warunków prowadzenia szkolenia lotniczego określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, jeżeli elementy planu szkolenia wstępnego, o którym mowa w ATCO.D.015 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340, będą obejmować również szkolenie personelu FIS i dla każdego organu FIS opracowany będzie plan szkoleń w jednostce obejmujący co najmniej elementy określone w pkt 2. Tak skonstruowany zapis zwalnia organizacje szkoleniowe z niepotrzebnego dublowania dokumentacji oraz struktur zarządzania dla celów szkolenia personelu ATC i personelu FIS, pozwala na integrację procesów szkolenia i wykorzystanie zasobów materiałowych oraz ludzkich przy jednoczesnym spełnieniu wymagań dotyczących uzyskania i utrzymania certyfikatów ATCO TO oraz FISP TO.
4. W § 30 ust. 7 pkt 2 określono, że organizacja szkoleniowa informuje Prezesa Urzędu o zakończeniu szkoleń indywidualnych do 14 dni od daty zakończenia szkolenia. Przepis ten ma za zadanie zapewnienia ciągłości nadzoru Prezesa Urzędu nad procesami szkolenia w zakresie uprawnień oraz na stanowiskach operacyjnych w organach ATS.
5. W § 32 określono, jakie elementy powinno zawierać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia wstępnego i szkolenia w zakresie uprawnień dla personelu ATC, o którym mowa w ATCO.D.020 lit. d w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340. Zakres informacji zawarty w zaświadczeniach dokumentuje prawidłowość procesów szkolenia i oceny wiedzy i umiejętności kandydatów przed wydaniem licencji oraz uprawnień do nich wpisywanych. Należy jednocześnie dodać, że na szkolenie w zakresie uprawnień może zaistnieć potrzeba odbycia kilku kursów szkoleniowych.
6. W § 32 ust. 3 i 4 określono, poprzez wskazanie właściwych przepisów rozporządzenia nr 2015/340, jakie docelowe wyniki szkolenia powinny zawierać protokoły z przeprowadzonych ocen po ukończeniu szkolenia podstawowego i szkolenia w zakresie uprawnień. Stosowanie protokołów z ocen jest zgodne z AMC i GM do rozporządzenia nr 2015/340 oraz wynika z ATCO.AR.B.015 lit. b pkt 6 w załączniku II do tegoż rozporządzenia odnośnie prowadzenia rejestru w celu monitorowania procesów wydawania licencji, uprawnień, uprawnień uzupełniających.
7. W § 32 ust. 7 określono, że osoby oceniające dokonujące kandydata, nie mogą uczestniczyć w procesie jego szkolenia. Obecnie, podobny zapis obowiązuje egzaminatorów komisji egzaminacyjnej, ale przestanie obowiązywać z chwilą, gdy, zgodnie z rozporządzeniem nr

2015/340, osoby oceniające nie będą egzaminatorami komisji egzaminacyjnej. Stąd konieczność ustanowienia tego wymogu.

8. W § 33 ust. 6 określono, poprzez wskazanie właściwych przepisów rozporządzenia nr 2015/340, jakie docelowe wyniki szkolenia powinien zawierać protokół z przeprowadzonej oceny po ukończeniu szkolenia w jednostce. Stosowanie protokołów z ocen jest zgodne z AMC i GM do rozporządzenia nr 2015/340 oraz wynika z ATCO.AR.B.015 lit. b pkt 6 w załączniku II do tegoż rozporządzenia odnośnie prowadzenia rejestru w celu monitorowania procesów wydawania licencji, uprawnień, uprawnień uzupełniających.
9. W § 38 ust. 3 określono, jakie elementy powinno zawierać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia podstawowego, szkolenia w zakresie uprawnienia dla informatorów FIS lub szkolenia podstawowego i w zakresie uprawnienia dla kandydatów na informatorów AFIS. Zapis ten ma na celu określenie i usystematyzowanie zakresu informacji zawieranych na przedmiotowych zaświadczeniach, które są podstawą do kierowania kandydatów na stosowne egzaminy przed komisją egzaminacyjną i – w konsekwencji – do wydawania świadectw kwalifikacji i uprawnień do nich wpisywanych.
10. W § 41 określono jakie elementy powinno zawierać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w jednostce dla personelu FIS. Zapis ten ma na celu określenie i usystematyzowanie zakresu informacji zawieranych na przedmiotowych zaświadczeniach, które są podstawą do kierowania kandydatów na stosowne egzaminy przed Komisją Egzaminacyjną ULC, i w konsekwencji, do wydania uprawnień uzupełniających w jednostkach. Brak tak sformułowanego przepisu powoduje wiele niejasności odnośnie zakresu przekazywanych informacji, szczególnie u OJTI AFIS będących prowadzącymi szkolenie w organach AFIS.
11. W § 41 określono, jakie elementy powinno zawierać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w jednostce, o którym mowa w ATCO.D.060 w załączniku I do rozporządzenia nr 2015/340. Zakres informacji zawarty w zaświadczeniach dokumentuje prawidłowość procesów szkolenia i oceny wiedzy i umiejętności kandydatów przed wydaniem licencji kontrolera ruchu lotniczego oraz uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Zaświadczenie to jest również ważnym dokumentem w procesie prowadzenia rejestru na potrzeby monitorowania procesów wydawania licencji, uprawnień, uprawnień uzupełniających (ATCO.AR.B.015 lit. b pkt 6 w załączniku II do rozporządzenia nr 2015/340).
12. W § 43 ust. 3 pkt 2 pozostawiono jedynie wymóg minimalnej normy czasowej szkolenia praktycznego na stanowisku operacyjnym informatora AFIS w wymiarze 60 godzin. Usunięto zapis mówiący, że minimalna norma czasowa szkolenia osoby posiadającej licencję pilota z wpisanym uprawnieniem instruktorskim wynosi nie mniej niż 16 godzin, chyba że instruktor OJT AFIS zwiększy tę normę do 60 godzin. Powodem usunięcia tego zapisu było zapewnienie właściwego poziomu wyszkolenia kandydata ubiegającego się o wydanie uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Fakt posiadania licencji pilota z wpisanym uprawnieniem

instruktorskim nie przesądza o posiadaniu przez kandydata wiedzy i umiejętności z zakresu zapewniania służb ruchu lotniczego pozwalającej na tak radykalną redukcję okresu szkolenia. Nie wyklucza się, że istnieją jednostki, których poziom wiedzy i umiejętności pozwoli na skrócenie okresu szkolenia, lecz w każdym takim przypadku okres szkolenia w jednostce powinien być ustalany indywidualnie na podstawie sprawdzianu w oparciu o zatwierdzony przez Prezesa Urzędu kurs szkolenia w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Wynikiem takiego sprawdzianu powinien być indywidualny kurs szkolenia w jednostce zapewniający, że uczestnik szkolenia osiągnie poziom wiedzy i umiejętności określony w rozporządzeniu dla wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Przepisy niniejszego rozporządzenia zapewniają możliwość zastosowania opisanego mechanizmu. Ponadto, doświadczenia z dotychczasowego stosowania tego przepisu wskazują, że instruktorzy OJT nie potrafią zastosować go w praktyce. Usunięcie przedmiotowego zapisu wyeliminuje możliwość nacisku na instruktorów OJT przez osoby, które powołując się na możliwość szesnastogodzinnego szkolenia będą dążyły do opracowania kursów szkoleniowych „po minimum” z naruszeniem zasad bezpieczeństwa.

13. W § 45 ust. 4 określono na 12 miesięcy termin ważności zaświadczenia o ukończeniu szkolenia odbytego w ramach szkolenia rozszerzającego dla personelu FIS. Brak takiego wymogu umożliwi kandydatowi przystąpienie do egzaminów na OJTI lub STDI po wielu latach po ukończeniu kursu, gdy jego wiedza z zakresu technik instruktażowych na stanowisku operacyjnym jest już nieaktualna, a kandydat nie zamierza dostosować swojej wiedzy i umiejętności do obowiązujących standardów.
14. W § 48 ust. 1 przewidziano, że w przypadku dokonania zmian w podziale sektorów FIS uprawnienie uzupełniające w jednostce dotyczące tych nowo utworzonych części przestrzeni wydaje się m.in. po zaliczeniu szkolenia w zakresie tych zmian w organizacji szkoleniowej zgodnie ze „specjalnym kursem szkoleniowym” do szkolenia w zakresie tych zmian – „specjalny kurs szkoleniowy” jest to dokument w ramach tego szkolenia zatwierdzany przez Prezesa Urzędu.

W rozdziale 7 – Szczegółowe warunki wykonywania uprawnień wynikających z licencji i świadectw kwalifikacji:

1. W celu uniknięcia podwójnej regulacji w zakresie przepisów dotyczących warunków wykonywania uprawnień wynikających z licencji, w § 49 ust. 1, 2, 6 i 7, § 52 i 54 zastosowano odwołanie do konkretnych przepisów rozporządzenia nr 2015/340.

W rozdziale 8 – Szczegółowe warunki wydawania licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego oraz uprawnień wpisywanych do licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego:

1. W celu uniknięcia podwójnej regulacji w zakresie przepisów dotyczących warunków wydawania licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, uprawnień przyznawanych i wpisywanych do

licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego oraz szczegółowych wymagań dla kandydata na praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, dotyczących szkolenia, kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy i umiejętności, w § 56 i 57 ust. 1 zastosowano odwołanie do konkretnych przepisów rozporządzenia nr 2015/340.

2. W § 58 określono warunki uzyskania przez praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego dodatkowego uprawnienia. Konieczność określenia tych warunków wynika z braku podstawy prawnej do wydania decyzji na przyznanie dodatkowego uprawnienia w licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, gdy ze względów szkoleniowych kandydat kończy dodatkowe szkolenie w zakresie uprawnienia w organizacji szkoleniowej i po zdanym egzaminie i pomyślnej ocenie umiejętności zwraca się do Prezesa Urzędu o wpis dodatkowego uprawnienia do SATCL.

W rozdziale 9 – Szczegółowe warunki wydawania licencji kontrolera ruchu lotniczego oraz uprawnień wpisywanych do licencji kontrolera ruchu lotniczego:

1. W celu uniknięcia podwójnej regulacji w zakresie przepisów dotyczących warunków wydawania licencji kontrolera ruchu lotniczego, uprawnień przyznawanych i wpisywanych do licencji kontrolera ruchu lotniczego oraz szczegółowych wymagań dla kandydata na kontrolera ruchu lotniczego, dotyczących szkolenia, kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy, umiejętności i praktyki, w § 59, 60, 62, 63, 64, 65 pkt 3 zastosowano odwołanie do konkretnych przepisów rozporządzenia nr 2015/340.
2. W § 61 określono, że uprawnienie uzupełniające w jednostce wydawane kontrolerowi ruchu lotniczego dla uprawnień kontroli obszaru może być wpisywane do jego licencji łącznie na wszystkie sektory bez względu na ich konfigurację, nie tylko pod warunkiem, że system pracy umożliwi pełnienie służby kontroli obszaru w jednej lokalizacji, lecz także pod warunkiem, że pomyślnie ukończył szkolenie w jednostce obejmujące wszystkie sektory. Dotychczasowy zapis nie precyzuje wymogu szkoleniowego skupiając się jedynie na warunkach technicznych zapewniania służby kontroli obszaru.

W rozdziale 10 – Szczegółowe warunki wydawania świadectwa FIS oraz uprawnień wpisywanych do świadectwa FIS oraz szczegółowe wymagania dla kandydata na informatora FIS dotyczące szkolenia, kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy, umiejętności i praktyki:

1. W § 77 ust. 2 określono, że program utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce ustanawia organ FIS, a nie jak dotychczas ośrodek szkolenia. Zmiana ta jest podyktowana wprowadzeniem podziału w zakresie odpowiedzialności za szkolenie i za utrzymanie kompetencji. Za szkolenie odpowiada organizacja szkoleniowa, a za utrzymanie kompetencji – organ FIS. Stąd przeniesienie obowiązku opracowania programu utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce z organizacji szkoleniowej na organ FIS.

2. W § 80 ust. 2 zmieniono okres ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka angielskiego wpisywanego do świadectwa FIS z bezterminowego na 9 lat. Zmiany dokonano na podstawie wyników badań dotyczących erozji biegłości językowej w zakresie języka nieojczystego. Na tej podstawie określono, że w przypadku poziomu 6 biegłego powinien wynosić 9 lat. Okres 9-cio letniej ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka angielskiego obowiązuje już personel ATC. Utrzymano bezterminowy okres ważności poziomu 6 biegłego w zakresie języka polskiego.

Powyższe zasady stosuje się również w odniesieniu do informatorów AFIS (§ 96).

W rozdziale 11 – Szczegółowe warunki wydawania świadectwa AFIS, uprawnienia przyznawane i wpisywane do świadectwa AFIS oraz szczegółowe wymagania dla kandydata na informatora AFIS, dotyczące szkolenia, kwalifikacji lotniczych w zakresie wiedzy, umiejętności i praktyki:

1. Przeniesiono szereg wymogów związanych ze szkoleniem do rozdziału 6.

W rozdziale 12 - Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

1. W § 102 ust. 2 i 4 oraz § 105 i 106 zostały wpisane konkretne daty realizacji określonych przedsięwzięć. W rozporządzeniu nr 471/2013 ustanowiono okres przejściowy 7 lat pozwalający informatorom FIS i AFIS na osiągnięcie właściwego poziomu biegłości językowej zobowiązując jednocześnie Prezesa Urzędu do umożliwienia informatorom FIS i AFIS wykazania się biegłością językową w zakresie języka polskiego i angielskiego. Oznacza to konieczność przygotowania dedykowanego informatorom FIS i AFIS testu spełniającego wymagania zawarte w rozporządzeniu. Same przepisy, mając cały czas zastosowanie, zostały przeniesione z rozporządzenia nr 471/2013, a znajdujące się tam daty mogły być precyzyjnie określone na podstawie daty publikacji rozporządzenia nr 471/2013.
2. W § 104 ustanowiono sześciomiesięczny okres potrzebny organizacjom szkoleniowym prowadzącym szkolenie dla personelu ATC i personelu FIS na dostosowanie swoich planów szkolenia wstępnego, zgodnie z wymogiem § 30 ust. 5 pkt 1 oraz na opracowanie dla każdego organu FIS, planu szkoleń w jednostce. W rzeczywistości dostosowanie planów szkolenia w tych organizacjach nastąpi do końca 2016 r., przy okazji zatwierdzania planów szkolenia w ramach certyfikatu ATCO TO. Tym niemniej pozostanie kwestia opracowania planów szkoleń w jednostce dla każdego organu FIS, na co okres 6 miesięcy jest w zupełności wystarczający.
3. W § 107 określono, że do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia rozporządzenia stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia. Taki zapis wynika z faktu, że od 1 stycznia 2017 r. zmieni się system prowadzenia egzaminów teoretycznych i praktycznych (ocen). Komisja egzaminacyjna ULC nie będzie prowadziła ww. egzaminów dla personelu ATC. Będą je prowadziły organizacje szkoleniowe. Zatem, wszystkie wnioski dotyczące egzaminów na licencje i uprawnienia do nich wpisywane złożone przed dniem wejścia w życie

rozporządzenia nie będą skutkowały egzaminem przed KE ULC, lecz egzaminem lub oceną w organizacji szkoleniowej. Dotychczas obowiązujące rozporządzenie nie przewiduje takiej ewentualności dla personelu ATC, więc musi być stosowane niniejsze rozporządzenie. W przypadku personelu FIS przepisy w zakresie egzaminowania się nie zmieniają, więc stosowanie niniejszego rozporządzenia w zakresie postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia rozporządzenia nie skutkuje dodatkowymi zagrożeniami.

4. W przepisach § 108–110 określono inne, niezbędne przepisy przejściowe dotyczące szkoleń, zaświadczeń o ukończeniu szkoleń a także świadectw uznania licencji albo świadectw kwalifikacji bazujących na podstawie dotychczasowych przepisów.
5. W § 112 na 1 stycznia 2017 r. określono datę wejścia w życie rozporządzenia – jest to zgodne z datą ustaloną w notyfikacji Polski, jako państwa członkowskiego UE korzystającego z odstępstwa przewidzianego w art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 2015/340. Od powyższego terminu wejścia w życie projektowanego aktu przewidziano pewne wyjątki (dotyczące: § 68 pkt 4, § 70 pkt 2, § 72 pkt 2, § 74 pkt 3, § 80, § 81 pkt 2, § 84 pkt 2, § 86 ust. 1 pkt 4, § 90 pkt 2, § 92 pkt 2, § 94 ust. 1 pkt 3, § 96, § 97 pkt 2, § 100 pkt 3, co zostało odpowiednio wyjaśnione we wcześniejszej części uzasadnienia do projektu. Oraz § 106 – z uwagi na konieczność wcześniejszego wejścia w życie przepisu dotyczącego wymiany druku licencji na ten, określony w rozporządzeniu nr 2015/340 przepis powinien wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia).

W związku z art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) projektodawca nie przewiduje, aby projektowane przepisy miały wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych.

Regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), zatem nie podlega ono notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Stosownie do postanowień § 11a ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jerzy Szmit – Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marek Cislowski (tel. 22 5207211, e-mail: mcislowski@ulc.gov.pl)</p>	<p>Data sporządzenia 09.08.2016 r.</p> <p>Źródło: art. 104 ust. 1a ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 605, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych MiiB 91</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie projektowanego rozporządzenia wynika z potrzeby dostosowania prawa krajowego do przepisów rozporządzenia Komisji (UE) 2015/340 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiającego wymagania techniczne i procedury administracyjne dotyczące licencji i certyfikatów kontrolerów ruchu lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008, zmieniającego rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 923/2012 i uchylającego rozporządzenie Komisji (UE) nr 805/2011 (Dz. Urz. UE L 63 z 06.03.2015, str. 1). Konieczne jest m.in. usunięcie zdublowanych prawem UE przepisów krajowych dotyczących szkolenia i licencjonowania praktykantów-kontrolerów i kontrolerów ruchu lotniczego. Równoległe funkcjonujące regulacje prawne są ponadto nie do końca ze sobą spójne i wymagają odpowiednich zmian w prawie krajowym. Dodatkowo, rozporządzenie (UE) nr 2015/340 przenosi przeprowadzanie egzaminowania z komisji egzaminacyjnej (działającej przy Urzędzie Lotnictwa Cywilnego) na organizacje szkoleniowe. Kolejnym problemem powstałym wskutek wprowadzenia nowych przepisów na szczeblu unijnym jest konieczność utrzymywania dwóch struktur i dwóch oddzielnych dokumentacji szkoleniowych w organizacjach szkoleniowych prowadzących szkolenie dla kontrolerów ruchu lotniczego według przepisów unijnych oraz dla personelu służb informacji powietrznej - według przepisów krajowych, co jest uwzględnione w projekcie.

W projekcie dokonano również kilku niewielkich zmian w przepisach dotyczących personelu FIS będących wynikiem doświadczeń płynących z trzyletniego stosowania rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego (Dz. U. poz. 471, z późn. zm.).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem problemów opisanych powyżej jest:

- 1) usunięcie z obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego, zwanego dalej rozporządzeniem nr 471/2013, przepisów, które znalazły się w rozporządzeniu nr 2015/340 i zastosowanie odwołań do właściwych przepisów rozporządzenia nr 2015/340,
- 2) dodanie nowych regulacji, bez których funkcjonowanie nadzoru nad procesami szkolenia i utrzymywania kompetencji personelu ATC byłoby bardzo utrudnione, lub wręcz niemożliwe,
- 3) ujednoczenie nazw niektórych dokumentów i uprawnień uzupełniających dla personelu służb ruchu lotniczego,
- 4) określenie warunków, jakie powinny spełniać organizacje szkoleniowe szkolące zarówno personel kontroli ruchu lotniczego, jak i personel służby informacji powietrznej dla uniknięcia zbędnych obciążeń związanych z utrzymaniem dwóch oddzielnych certyfikatów (ATCO TO oraz FISP TO).

Oczekiwanym rezultatem projektowanego rozporządzenia jest:

- 1) uniknięcie efektu podwójnej regulacji oraz zapewnienie spójności regulacji krajowej z normami wynikającymi z przepisów prawa Unii Europejskiej,
- 2) zapewnienie właściwego nadzoru władzy lotniczej nad procesami szkolenia, egzaminowania i utrzymania kompetencji personelu służb ruchu lotniczego.
- 3) zminimalizowanie obciążeń dla organizacji szkoleniowych prowadzących szkolenie dla personelu służb ruchu

lotniczego według przepisów krajowych i unijnych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Każde z państw członkowskich Unii Europejskiej w sposób odrębny reguluje kwestie nieobjęte regulacjami unijnymi oraz publikuje je zgodnie z ich własnym systemem prawnym.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Członkowie personelu służb ruchu lotniczego	ok. 840 osób	rejestr personelu lotniczego w Urzędzie Lotnictwa Cywilnego (ULC)	Członkowie personelu ATS będą bezpośrednio stosować przepisy rozporządzenia w zakresie występowania o licencje i świadectwa kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego, utrzymania kompetencji oraz wymiany tych dokumentów po uzyskaniu dodatkowych uprawnień lub przedłużeniu terminu ważności uprawnień uzupełniających w jednostce oraz uprawnień uzupełniających w zakresie języków stosowanych w radiotelefonii lotniczej.
Urząd Lotnictwa Cywilnego	1	ustawa – Prawo lotnicze	Przepisy rozporządzenia regulują prowadzone przez inspektorów ULC procesy nadzoru nad organizacjami szkoleniowymi, procesy licencjonowania personelu ATS oraz procesy nadzoru nad utrzymaniem kompetencji personelu ATS.
Organizacje szkoleniowe szkolące personel służb ruchu lotniczego	2	baza ośrodków szkolenia/organizacji szkoleniowych w ULC	Przepisy rozporządzenia regulują realizowane w organizacjach szkoleniowych procesy szkolenia personelu ATS, w tym opracowania niezbędnej dokumentacji szkoleniowej oraz procesy utrzymania kompetencji ww. personelu.
Instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej	6		Przepisy rozporządzenia regulują proces szkolenia praktycznego na stanowiskach operacyjnych w organach ATS oraz określają zasady utrzymania kompetencji personelu ATS.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W ramach konsultacji poprzedzających przygotowanie projektu rozporządzenia przeprowadzono szereg spotkań, w których uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Ośrodka Szkolenia Personelu Służb ruchu Lotniczego PAŻP, Ośrodka Szkolenia Personelu Służb ruchu Lotniczego WSOSP i Biura Służb Ruchu Lotniczego PAŻP.

Projekt będzie skonsultowany z następującymi podmiotami:

- 1) Polska Agencja Żeglugi Powietrznej, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 2) Szefostwo Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP, ul. Żwirki i Wigury 103, 00-912 Warszawa;
- 3) Ośrodek Szkolenia Personelu Służb Ruchu Lotniczego PAŻP, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 4) Ośrodek Szkolenia Personelu Służb Ruchu Lotniczego WSOSP, ul. Dywizjonu 303/38, 08-521 Dęblin;
- 5) Związek Zawodowy Kontrolerów Ruchu Lotniczego, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 6) Związek Zawodowy Służby Informacji Powietrznej FIS, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 7) Aeroklub Polski, ul. 17 Stycznia 39, 00-906 Warszawa;
- 8) Business Centre Club – Związek Pracodawców, Plac Żelaznej Bramy 10, 00-136 Warszawa;

- 9) Forum Związków Zawodowych, ul. Smulikowskiego 6/8; 00-379 Warszawa;
 10) NSZZ „Solidarność”, ul. Wały Piastowskie 24, 80-855 Gdańsk;
 11) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa;
 12) Konfederacja – Lewiatan, ul. Zbyszka Cybulskiego 3, 00-727 Warszawa;
 13) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, ul. Brukselska 7, 03-973 Warszawa;
 14) Związek Rzemiosła Polskiego, skr. poczt. 54, 00-952 Warszawa.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem													
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem													
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych polegających na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	brak wpływu						
Niemierzalne	brak wpływu							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
<p>Komentarz:</p> <p>Projektowane rozporządzenie spowoduje zmniejszenie liczby dokumentów w organizacjach szkoleniowych szkolących zarówno kontrolerów ruchu lotniczego, jak również personel służb informacji powietrznej.</p>		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowane rozporządzenie nie wpływa na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Od 01.01.2017 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Planowany efekt zostanie osiągnięty po wejściu w życie projektowanego rozporządzenia. Nie przewiduje się prowadzenia oceny funkcjonowania rozporządzenia (OSR Ex-post).		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak		

